

POSVET EKONOMISTOV V PORTOROŽU

Stanislav Pohleven

Kako volk sit in koza cela?

V času, ko večina hotelov slovenske riviere otožno zre na jesenski obmorski turizem in ko preostali odprti hoteli potrebujejo simpozijске dohodkovne injekcije, je portoroški Metropol ponudil streho udeležencem petega posvetovanja o ekonomiki in organizaciji združenega dela, ki jih je od dela odtegnila želja, da se potešijo žejo po znanju ali ustreznih rešitvah problematike, ki jih žuli.

Tok tega znanja je organiziralo in zbralo Društvo ekonomistov Ljubljane. Prvi dan seminarja je bil posvečen dohodkovnim odnosom med proizvodnjo in trgovino, drugi dan pa ekonomskemu položaju DSSS v delovnih in sestavljenih organizacijah združenega dela.

Glede na to, da v Kombinat, še posebej pa v Delovni skupnosti skupnih služb marsikdaj močno prevladuje mnenje, da delovna skupnost ni ustrezno organizirana in vodena, da so njeni rezultati dela pogosto prepozni, neustrezni tistemu, kar temeljne organizacije pričakujejo, torej da po logični izpeljavi najbrž niso tudi čista ekonomska razmerja med DSSS in TOZD, smo udeleženci seminarja željno pričakovali razprave in rešitve, ki naj bi jih vsebovali posamezni referati. Avtorji gradiva za drugi del posvetovanja so v svojih prispevkih predvsem obravnavali ekonomska in organizacijska razmerja DSSS, ekonomska in pravna razmerja ter se še dotaknili organiziranosti in nalog DSSS. Ugotovitve, ki so jih podajali v svojih referatih, se nanašajo na štiri delovne organizacije: Lek, Lesnino, Meblo in Savo ter sestavljeni organizaciji IMP in Mercator.

Vsak je izhajal iz svoje sredine in izkušenj, ki so jih ob svojem delu in poskusih, da čimbolj uveljavijo in usposobijo delovno skupnost, dosegli. Zato bi bilo preveč iluzorno pričakovati, da bi na osnovi referatov ali razprave lahko izluščili nekakšno splošno formulo, kako in s katere strani prijeti delovno skupnost in obratno — tozede, da bi bili obojestranski učinki in koristi čimbolj zadovoljivi in merljivi. To pa predvsem zato, ker so se nekatere, vsaj na videz dobre in pozitivne zamisli, nanašale na delovne organizacije, ki se po značaju proizvodnje, velikosti in organiziranosti razlikujejo od naše delovne organizacije ŽK Žito.

Kako organizirati DSSS?

Težko bi bilo povedati, kaj bi prišlo prav, čeprav je ob branju ali poslušanju razprave človeku prihajalo na misel (morda) sto uporabljivih idej ali pa se je samo zamislil (morda tudi zasmejal) ob ugotovitvah in prijemih, ki jih bodo nekeje kot pomembno orožje izvedli šele sedaj, medtem ko jih pri nas v Žitu uspešno ali neuspešno prakticiramo že dve leti.

Kar je dobro za enega, še ni popolno za drugega... Kljub tej različnosti ter pol resnim in dvomljivim trditvam, da delavci tozdov gledajo na DSSS kot »nesrečno in nebodijetrebna« strukturo, ter da so približno »iste cene« tudi direktorji DSSS, ki se niso obnesli nikjer, ker pač nimajo dovolj izoblikovanih nalog in kompetenc, je bilo v nekaterih referatih toliko pomembnih ugotovitev, da jih kaže resno proučiti. Še posebej sedaj, ko smo spet v fazi usklajevanja obeh temeljnih aktov DO in DSSS in ko moramo zaradi bodoče organiziranosti DSSS o tem temeljito razmisliti.

ZA NAMI JE AKCIJA

Nič nas ne sme presenetiti

Socialistična zveza delovnega ljudstva Slovenije v republiki, mestu, v občinah in krajevnih skupnostih je bila pobudnica in tudi nosilka akcije »Nič nas ne sme presenetiti«, ki naj bi pokazala naše sposobnosti in našo pripravljenost na kakršen koli nepredviden dogodek, kadarkoli.

Prav gotovo je vojna najhujša nesreča, ki lahko doleti človeštvo. Poleg vojne, ki bi bila v današnjem času veliko bolj grozljiva in uničujoča kot klasične vojne, pa ne smemo pozabiti na vse mogoče naravne in druge nesreče, od potresov, ki so v Sloveniji dokaj pogosti, do poplav, požarov, snežnih zametov, zemeljskih plazov, tja do hudih prometnih nesreč.

Neposredne priprave na akcijo NNNP so potekale od 1. do 20. septembra, sama akcija pa, ki je zajela vse dejavnike splošnega ljudskega odpora in družbene sa-

Kot že rečeno, se organizacijske oblike DSSS od primera do primera zelo razlikujejo, pomembno pa je, kako konkretne so delovne naloge, saj se ob veliki konkretnosti tem lažje določa njihov vpliv na dohodek. Pomemben je tudi proces večanja DSSS, ki ima lahko vzrok v naraščanju delovnih nalog, lahko pa tudi v slabi organiziranosti in delovnih nalogah, ki negativno vplivajo na dohodek tozdov. Študije o pozitivnih, negativnih in nevtralnih učinkih na dohodek TOZD ter povezanost z dohodkom delovne skupnosti, vrednotenje del in nalog, izračuni stopnje kvalitete dela, tabele planov za sektorje, posamezne službe in celo posamezna stroškovna mesta, poudarek, ki ga dajejo področjem raziskav, organizaciji in razvoju, informatiki itd., kažejo, da v večini delovnih organizacij, ki v gospodarskem prostoru nekaj pomenijo (na obeh straneh v DSSS in tozdih), zelo togo razmišljajo o medsebojnem položaju in nalogah, ki jih imajo pred družbo.

Nadaljevanje na 2. strani

Srečko Kosovel

Ko da so krajine

Ko da so krajine tihe, čudovite,
sredi njih najbolj tajne misli skrite,
ki v njih živim,
in se zlivajo kakor dolina v dolino in vanje strmim.

Kot da z roko razmikam morske bregove,
vedno uzrem za njimi nove svetove
in očem
se zdi: vedno dalje in dalje grem.

In kakor jih dalje in širje razmikam,
kakor drevo iz blestečega mozaika
rastem tja
v nevidno drevo, v sredino sveta.

In na koncu rasti, kaj mi še ostane?
Znane so mi vse krajine daljne, neznane,
in ko zaprem oči,
v novo rast se duša potopi...

*Vsem delavcem čestitamo
ob Dnevu republike*

Ana Marjanovič

Klas na polju

Foto: Jaro Novak

Kako volk sit in koza cela?

Nadaljevanje s 1. strani

Odsotnost strokovne dejavnosti

Če lahko ugotovimo, da seminar zaradi vsega povedanega ni dal nekih teoretičnih posplošitev, pa lahko z gotovostjo zapišemo, da je z vsem tistim, o čemer ni bilo govora, vzbudil tezo, ki ob vsakokratnem preverjanju pojavnih oblik dela v kombinatu, postaja že kar pravilo. Niti v razpravi kot tudi ne v referatih ni bila izrečena resna beseda o odpovedi ali kršenju samoupravnih sporazumov; nihče ni govoril o izgubi oziroma o nepokritem dohodku DSSS in še nekaterih zadevah, ki so pri nas stalno »na tapeti«. Ob tem se nehote vsiljuje misel, ali ni v dejstvu, da tozdi od DSSS ne zahtevajo nič pomembnejšega, razen nekaterih standardnih opravil, direktna namera zagotoviti si ob koncu vsakega leta argument: »Saj nič ne opravljate za nas... zato ne bomo več poverjali nalog...« Premajhna kontrola in zainteresiranost tozdo za delo DSSS, in nasploh premajhno skupno sodelovanje, sta nov argument za zgoraj opisani občutek. Zelo tes-

na finančna situacija letošnje leto v DSSS opozarja, da gre v kombinatu verjetno za skupno napako v planiranju, in da je razvoj skupnih služb prepuščen stihiji. Vse to kaže, da je Žito kljub ogromnim fiksnim fondom, s katerimi razpolaga, kljub pojmu solidne delovne organizacije, ki jo nekateri gojijo o nas, kljub občasnim uspehom, kljub vsakoletnim investicijam, v bistvu majhna, neprogresivna in že dolgo statična delovna organizacija, ki zgublja svoje pozicije s svojim sistemom vodenja in sedanjo organiziranostjo, nekoordiniranostjo celih področij dela, jalo-vim sistemom dogovarjanja in odsotnostjo cele vrste strokovnih dejavnosti.

In ob koncu še malo pohvale: v razpravo o problematiki DSSS, pridobivanju njenega prihodka in gospodarjenja s sredstvi zaupanimi DSSS, je na tem posvetu poseglo tudi Žito z zelo kvalitetno razpravo, razmišljanji in sugestijami, ki jih je prispeval Ciril Udovič, direktor finančno gospodarskega sektorja.

Delegacija mesta Skoplja, ki je prišla na obisk mestu Ljubljani in Živilskemu kombinatu Žito

AVTOMATSKA OBDELAVA PODATKOV

Ivan Vukman

Avtomatsko obdelavo podatkov moramo približati uporabniku

Kratek pregled razvoja AOP

AOP je v svoji kratki življenjski dobi (30 let) doživela izredno hiter razvoj. V začetku petdesetih let tega stoletja so začeli uporabljati računalnike za posamezne znanstvene namene. Tehnologija računalnikov je temeljila na elektronkah, zato so bili stroji izredno veliki, nestabilni v svojem delovanju in le malo uporabni. Njihova uporaba je zahtevala veliko tehničnega znanja.

Ob koncu petdesetih let se je razvila druga generacija računalnikov, njihova tehnologija pa je temeljila na tranzistorjih. S tem se je znižala njihova cena, uporabnost pa se je bistveno povečala. Začeli so jih uporabljati tudi v komercialne namene. V večjih podjetjih, (predvsem v ZDA) so začeli zamenjavati klasične mehanografske stroje pri komercialnih in računovodskih obdelavah podatkov. Programiranje teh računalnikov je še vedno zahtevalo dokajšnje poznavanje tehničnih principov delovanja strojev.

Sredi šestdesetih let se je pojavila tretja generacija računalnikov, ki je temeljila na uporabi polprevodniške tehnologije. Cene spominskih enot računalnika so se s tem bistveno znižale, njihova zmogljivost pa večkrat povečala. Proizvajalci računalnikov so razvili programsko opremo (osnovno znanje računalnika), ki je omogočila uporabo računalnika brez večjega poznavanja njegove notranje zgradbe in tehničnih načel delovanja. S tem se je njegova uporabnost zelo razvejala. Računalnik je postal univerzalni stroj za predelovanje podatkov z vseh področij človeškega delovanja.

V sedemdesetih letih se je tehnologija računalnikov izpopolnjevala z uporabo mikroprevodnikov in vedno večje zmogljivosti centralnih in zunanjih spominskih enot.

Četrto generacijo računalnikov označuje tehnologija mikropre-

vodnikov velike koncentracije in izredno razvita programska oprema, ki omogoča na velikih računalnikih sočasno izvajanje večjih opravil, povezovanje številnih zunanjih enot ter neposredno kontaktiranje človeka s strojem s pomočjo ekranov in tastatur.

Računalniki in organizacija

Takemu hitremu razvoju tehnologije računalnikov ni sledila organizacija poslovanja pri njihovi uporabi. Računalniki velikih zmogljivosti so za serijsko predelovanje podatkov zahtevali izredno močno centralno organizacijo poslovanja. Pri tem se pojavljajo problemi pri prenosu podatkov na obdelavo in rezultata do uporabnika. Da bi se ognili zamudi pri dostavljanju podatkov in rezultatom med uporabniki in računalniki, so prišle v uporabo posebne

spomina posameznim strojem za vpisovanje podatkov se je njihova zmogljivost povečala tako, da lahko izvedemo na lokalnem nivoju tudi posamezne faze predelovanja podatkov, neodvisno od centralnega računalnika.

Slabosti centralne obdelave podatkov

Centralna obdelava podatkov je v svoji osnovi toga in neprilagodljiva za posamične potrebe uporabnikov. Glavni problem je v odtujenosti podatkov in informacij od njihovih uporabnikov, kar je vzrok za slabo kvaliteto informacij.

Vsi ti in še mnogi drugi problemi centralne AOP so privedli do spoznanja, da je potrebno AOP približati neposrednemu uporabniku v obliki porazdeljene obdelave podatkov.

Prostor kjer avtomatsko obdelujejo podatke

tehnike prenosa računalniških podatkov po telefonskih linijah.

Tam, kjer nastajajo podatki ali potrebujejo rezultate, montirajo ustrezne računalniške enote za vpisovanje, pošiljanje in sprejemanje podatkov. Dotedanja centralna obdelava podatkov se je začela tako oddaljevati od središča. Razvoj tehnologije je ta proces še pospešil. Z dodajanjem

Razvoj AOP v naši DO

Iz opisa AOP v prejšnji številki Glasnika je razvidno, da smo v tisti fazi razvoja AOP, ki ima vse značilnosti in slabosti centralne, serijske, parcialne (delne) obdelave podatkov.

Centralna je zato, ker potekajo vse faze predelave na eni lokaciji.

IZOBRAŽEVANJE V ŽIVILSKI INDUSTRIJI

Stanislav Pohleven

Pobuda za korak sodelovanja

Konec prejšnjega meseca je bila v Živilskem šolskem centru v Mariboru prva seja sveta šole v širšem sestavu, na kateri so delegati šole, učencev, OZD in družbenopolitičnih skupnosti obravnavali kot skoraj povsod v tem času načrt oz. plan dela v prihodnjem obdobju in še nekatere druge točke, ki bi jih lahko z eno besedo označili kot problematiko planiranja.

Iz delovnega načrta, ki zelo natančno opredeljuje vzgojnoizobraževalne naloge, delo učiteljev, strukturo šolskega centra, številčni pregled razredov, oddelkov in učencev ter ostale podrobnosti pomembne za uspešno celovito realizacijo programa oziroma delokroga šole je bilo opaziti nekaj osnovnih značilnosti, od katerih je najbolj zaskrbljujoče dejstvo, da pada v letu 1980 število oddelkov na šoli in s tem tudi število učencev. To najbrž pomeni, da za te poklice pada interes pri mladih ali pa da je prešibka družbena akcija predvsem s strani OZD, ki kadre perspektivno potrebuje, ter da kljub manjšemu številu učencev, delovne obremenitve učiteljev zaradi vse bolj obširnega programa in vse večjih izobraževalnih zahtev naraščajo.

Na problematiko vpisa in pedagoško problematiko so se v glavnem navezovale tudi druge točke pretehtanega dnevnega reda. Naslov ene od teh je še posebno po razpravi pokazal absurdnost situacije. Namreč, vodstvo

šole je predlagalo in dobilo odobritev, da lahko pripravi in izvede analizo kadrovskih in pedagoških potreb živilskih OZD SR Slovenije. Namesto da bi edina srednješolska izobraževalna institucija na slovenskem za živilsko stroko bila pod stalnim pritiskom porabnikov kadrov in razpolagala s plani njihovih dolgoročnih kadrovskih potreb, se je znašla v situaciji, da bo morala ekipa strokovnih delavcev šole obiskovati živilske organizacije združenega dela in zbirati podatke o njihovih potrebah. In jim odpirati oči z razlagami, da šolski center obsega tehniško živilsko šolo, poklicno živilsko šolo, delovodsko živilsko šolo ter šolo za živilske delavce s toliko in toliko oddelki, kjer bi lahko TOZD z določenimi dodatnimi stroški posredno pridobile korist od vseh tistih milijard, ki se na osnovi zakonov in družbenih dogovorov zbirajo s tega (živilskega) področja za funkcioniranje sistema izobraževanja.

Med pomembnejšimi točkami dnevnega reda velja omeniti še razpravo o predlogu za izdelavo vzgojno izobraževalnih programov za izobraževanje živilskih delavcev v pogojih usmerjenega izobraževanja. Problematika je zelo pomembna za OZD s področja živilske industrije, saj gre za to, ali bo predlog programa in s tem vzgojno izobraževalni proces na vseh nivojih (srednje, visoke in višje šole)

Nadaljevanje na 7. strani

Nadaljevanje na 5. strani

Detajl proizvodov na letošnjem zagrebškem velesejmu

SEJEM TRADICIJE IN KONKURENCE

Ivan Cimerman

Letošnji zagrebški velesejem

Tradicionalni zagrebški velesejem je vedno bolj velika predstava dosežkov z raznih področij gospodarstva. Po svojem obsegu je že zdavnaj dobil svetovni, mednarodni pomen. Dokaz za to je letošnje število razstavljalcev, 5000 tujih in 1500 domačih. Tako je razstavljalo 59 držav, od tega 32 v razvoju. Letos je nastopala prvič na sejmu tudi EGS (Evropska gospodarska skupnost). Letošnji Žitov paviljon je bil likovno in estetsko lepo opremljen, saj smo bili priča mnogim obiskovalcem, ki so se ob njem ustavljali. Živilsko-predelovalna industrija je pokazala nedvomen napredek in v areni vseh mogočih proizvodov, od mesnih izdelkov, prek vin, žganih pijač, konditorskih izdelkov in izdelkov iz moka, mlečnih proizvodov in drugega, je opaziti tudi nove vrste embalaž, reklamnih, barvnih in praktičnih rešitev, ki pritegnejo kupca s privlačno zunanostjo.

Žito je razstavljalo predvsem tradicionalne izdelke Šumija, Imperiala in Gorenjke, predstavili pa smo tudi nekatere nove izdelke, ki bodo kmalu prišli na tržišče.

Vodja propagandne službe v Žitu, Mira Tomec o našem nastopu na sejmu

Pogovarjali smo se z vodjo propagandne službe, psihologinjo Miro Tomec, ki je s svojim oddelkom in z vodjem prodaje konditorskih izdelkov, Francem Zmrzlikarjem, predstavljala središče vsega živčava, ki se je odvijal v našem paviljonu. Tov. Tomčeva nam je povedala: »V Žitu sem že sedem let v propagandnem oddelku. Če govorimo o pristopu na tem zagrebškem velesejmu, moram povedati, da sejem kot tak ni tržišče. Včasih smo na njem sklepali posle, zdaj zgolj utrjujemo medsebojne poslovne vezi. Za prehrambeno industrijo je značilno, da s pomočjo vizualnih komunikacij (vse, kar oko vidi) potencialnega kupca opozoriš na določene artikle in ga hkrati pritegneš. Pri utrjevanju poslovnih stikov izglajujemo drobne težave in se dogovarjamo za še boljše sodelovanje. Kot veste, so bile letos velike težave z embalažo, tu so še problemi z repromaterialom, tiskarnami... s celofanom, za čemer boleha jugoslovansko tržišče. Teh problemov na sejmih ne moremo reševati, vsekakor pa jih lahko ublažimo, saj največkrat v tej verigi človeški dejavnik ni tisti, ki nosi krivdo, čeprav večkrat napačno obsojamo posameznike.

Zagrebški velesejem je za nas pomemben, oprema je fiksna in je ne podiramo, menjamo le artikle in izgled izložb, zastekljeni del.

Nadalje smo se zanimali, če je pri roki kaj gradiva za morebitne obiskovalce (podatki o Žitu kot celoti, brošura, ciklostirano gradivo, letaki, samolepilne nalepke...), kakršne smo v zelo izbranih barvah in okusno opremljenih brošurah srečevali pri drugih, konkurenčnih firmah kot so Kraš, Soko, UPI, Intes...), vendar ni-

smo dobili ničesar. Tov. Tomčeva nam je izročila katalog konditorskih izdelkov Šumija, Imperiala, Gorenjke, ki je res lepo vezan in drag, ter je prikladen le za potencialne kupce, za »navadnega potrošnika«, obiskovalce, netrgovce, predstavnike tiska in javnosti pa ni bil.

Vsekakor bi bilo potrebno ponuditi obiskovalcu vsaj ciklostirano gradivo, ki je najcenejše, saj stroški za tiskanje takšnih letakov niso tako visoki. Zlasti pa je pomemben tak poseg, kadar neko podjetje uvaja nove artikle.

Ko smo se ustavljali ob drugih »stojnicah«, kjer so nam postregli z različnimi gradivi, smo šele spoznali, kako malo sredstev je na razpolago za našo reklamno dejavnost. Samo propaganda za en JUPI proizvod, ki ga uvajajo prek časopisja, televizije, filma... stane toliko kot ima naša propaganda sredstev za vse leto.

Povsem zmotna je trditev: »Dokler se proizvodi prodajajo, ne rabimo reklame.« Pota sodobne reklame so povsem drugačna. Začno pa se že v laboratoriju in tečejo vzporedno z izdelavo novega izdelka. Propagandni projekt nastaja pretehtano, marketing in tehnologija delajo z roko v roki, pomaga tudi komercialna služba, ki se s propagando tesno poveže. Na tem področju bomo morali še mnogo storiti, a o tem drugič.

Žitovi novi proizvodi na sejmu

Najbolj so nas zanimali novi proizvodi, ki vam jih lahko predstavimo poimensko:

- TOZD Šumi je razstavljala tri vrste bonbonov: IGLU — posamični in v vrečkah iz celofana; TRIO osvežilne bonbone v okrogli kovinski škatli, ter MALCEVIT bonbone. V laboratoriju Šumija so nam povedali, da pripravljajo nov bonbon z imenom BALDRISA, iz zdravilnih zelišč. Pekarna Črnomelj je nastopila kar s štirimi novimi proizvodi:
1. Mazano čajno pecivo, 400-gramsko, cena 34 din
  2. Čajno pecivo, 400-gramsko, cena 30 din
  3. Domači keksi, 400 gramov, 29 din
  4. Keksi z makom, 400 gramov, 30 din.

»Kako jih mislite uvajati na tržišče, je že čas za reklamo?« Mira Tomc: »Zdaj čakamo na cene drugih proizvodov, kar traja 3—4 mesece. Nedvomno pa bi morali že vnaprej pripraviti reklamo, te artikle smo dobili prvič šele na sejmu, tik pred otvoritvijo.«

»In kako bi vi ocenili ta sejem?« »Ta sejem ni izključno komercialnega značaja, pač pa je kot skopski, informativni sejem. Pozitivna plat tega sejma je v tem, da najdeš čas za stranko, ji ponudiš nov vzorec, daš katalog. Poslovnost se kaže v živem, neposrednem stiku s komercialisti in kupci, ki se sprostitijo, razživijo, povedo tudi o svojih čisto človeških težavah in veseljih. Skratka, tu je pomembno tisto vzdušje, prijateljsko in zaupljivo, ki

pripelje do tega, da nekdo reče: »Zaradi tebe, bom to in to storil!«, kar je dokaz zaupanja in osebne vpliva, ki mnogo velja.

Pomembnost našega nastopa na letošnjem zagrebškem velesejmu bi ocenila kot enakovreden nastop v areni, kot poslovno nujnost, ki vodi k temu, da drugi za nas zvedo, da smo, da nastopamo in se na tržišču uveljavljamo, da morajo na nas računati.«

In že so jo zagnili predstavniki, znanci, vsakemu je treba posvetiti svoj čas, dati prijateljsko besedo, se nasmehnuti... ves dan, vse do šestih zvečer, ko sejem zaprejo. Naporno in zahtevno delo, ki je vse prej kot zabava. Velesejem zahteva veleprizadevanja.

PISMO UREDNIŠTVU

Jože Meden, TOZD Pekarne, Ljubljana

Kako v službo in domov?

Vsi vemo, da je v temeljnih organizacijah združenega dela, ki nimajo drsečega delovnega časa, potrebno prihajati v službo ob točno določenih uri. Malokdo pa je seznanjen, kakšne težave imamo s tem v pekarni. Vzemimo za primer delavca, ki stanuje na Viču. Služba se mu prične ob 2. zjutraj. V službo je primoran priti z zadnjim mestnim avtobusom, ki pelje ob 23. uri. Potem mora dve ali tri ure čakati, da se prične njegovo nočno delo oziroma dočakati pričetek službe. Nekateri si poiščejo kotichek, da še malo zadremlejo, drugi pa posedajo v jedilnici. To ni samo izgubljen čas, ampak je tudi precej večja poraba časa za opravljanje določenih nalog, ki so nam zaupane v temeljni organizaciji.

V veliko težji situaciji pa se nahajajo poročeni delavci. Namesto, da bi še nekaj časa (nekaj ur več) preživeli doma z družino ali pa še kaj postorili doma, morajo nekaj ur prej v službo, ker ni dobrih avtobusnih zvez. Poznam delavce, ki vsak teden oziroma kar mesece delajo od 19. ure do 3. ure zjutraj; nato morajo še dve uri ostati, kar do petih zjutraj, da počakajo prvi mestni avtobus, da se odpeljejo domov počivati po nočnem delu.

Tako utrjeni od nočnega dela, od čakanja na mestni avtobus prevzemajo še dopoldansko varstvo otrok, ker mora žena zgodaj zjutraj v službo... Veliko nas je z lastnim prevozom, ki nas je naftna kriza precej prizadela. Kadar delamo nočno izmeno, ne moremo za en nevozen dan dva dni uporabiti avtomobila. O težavah, ki sem jih samo tako bežno omenil, nismo doslej razpravljali niti na enem sestanku, kar pa bi bilo nujno potrebno. Mislim, da bi morali poskrbeti za prevoz delavcev, ki imajo nočno delo in nimajo lastnega prevoza.

TOZD ŠUMI INFORMATOR, INTERNO GLASILO

Ivan Cimerman

Kako podrobno in točno obveščati?

Pred nami so prve številke ciklostiranega internega glasila TOZD Šumi, ki smo jih sprejeli z navdušenjem. S takim načinom obveščanja, ki podrobneje obravnava problematiko tega kolektiva, samo dopolnjujejo širše teme, ki zadevajo vse Žito. V predgovoru k prvi številki je Janez Železnikar zapisal: »Izdaja Informatorja je namenjena izboljšanju in povečanju informiranosti ce-

ljanje, odnosno zmanjšuje negotovost v takšnih oblikah dela. Zato bo Informator strogo notranjega značaja, kot funkcionalno dopolnilo Glasnika, ki nas informira o delu kombinata kot celote.«

Žive vesti in prispevki

Ker vemo, kakšne težave so s prispevki, kako moramo ljudi

Toljen Grafenauer, pregleduje pripravljeno številko Informatorja

lotnega kolektiva. Z Informatorjem želimo doseči, da na čim bolj jasn način omogočimo, da bodo vsi delavci v tozd pravilno in pravočasno obveščeni in da s tem tudi omogočimo še boljše samoupravno odločanje v vseh njegovih oblikah. Dobra informiranost omogoča ali vsaj olajšuje samoupravno odločanje in uprav-

vzpodbujati in bodriti, da nam kaj napišejo, nas je zanimalo, kako bo ta Informator utripal. Toljen Grafenauer, ki je zadolžen za zbiranje prispevkov in organizacijo, nam je povedal: »Radi bi seznanjali delovne ljudi našega tozda z aktualno problematiko na področju našega dela. Imamo

NA OBISKU V TOZD IMPERIAL KRŠKO

Ana Marjanovič — Informativna služba ŽK ŽITO

Dobra organiziranost tvori celoto kolektiva

Ker že dolgo časa nismo pisali o naši temeljni organizaciji združenega dela »Imperial« v Krškem, smo se odločili, da jo obiščemo in se seznanimo z njenimi načrti, organiziranostjo, delom... V pogovoru sta sodelovala: Franc Kovačič, direktor TOZD Imperial in Jožica Paulin — vodja splošnih služb TOZD Imperial.

Za uvod: Imperial je ženski kolektiv

Pogovor o temeljni organizaciji Imperial smo začeli kar z vseh področij po malem, da bi prišli na tekočo besedo in ujeli vsaj podobo utripa tega našega kolektiva. Že iz prvih besed smo izvedeli, da je Imperial predvsem ženski kolektiv. Od 246 zaposlenih je kar 209 žensk; večina seveda v proizvodnji žvečilnih gumijev. Iz tega pogovora izvem, da je to pomlad 60 žensk obiskovalo Konditorsko živilsko šolo iz Zagreba (predavanja so se vršila v Krškem). Tako so delavke Imperiala pridobile dve vrsti kvalifikacij: tiste z dokončano osnovno šolo — poklic konditorja, tiste z nedokončano osnovno šolo pa interno kvalifikacijo konditorja, kar je vpisano tudi v delavski knjižici.

»Zagrebsko konditorsko šolo,«

da organizira šolanje za delavce. Ker pa v tem času ni bilo ničesar storjenega, smo se potem odločili, da to sami organiziramo... Tudi za to jesen imamo pripravljeno ekipo 60 žensk, ki bo obiskovala ob delu živilsko šolo za konditorje.

Skrb za družbeni standard delavcev

V TOZD Imperial so poskrbeli za standard delavcev: kot prvo lahko omenimo, da imajo zelo urejeno menzo — kuhana malica dvakrat na dan v prostorih Imperiala. Imajo organiziran prevoz delavcev iz oddaljenih vasi in krajev, z avtobusom do tovarne in nazaj. Na področju stanovanjske izgradnje si je Imperial v planskem obdobju prizadeval pridobiti čimveč družbenih stanovanj. Tako so od leta 1975 dalje kupili 5 družbenih stanovanj; za individualne gradnje pa so dodelili stanovanjske kredite v višini 1 350 000 dinarjev. Iz združenih sredstev so pri samoupravni stanovanjski skupnosti v tem obdobju pridobili pet solidarnostnih stanovanj in kredite za individualno gradnjo iz združenih sredstev pri banki. Glede rekreacije in počitniških domov je tudi poskrbljeno: na

mov, ki pomenijo hude težave za proizvodnjo. Namreč, skladišče je polno zalog žvečilnih gumijev, ki bi že zdavnaj morale biti na trgu ali pa v trgovinah. Ta problem »polnega skladišča« je bil že nekajkrat kot delegatsko vprašanje Imperiala na centralnem delavskem svetu DO.

Ob tej priliki obiska smo si ogledali skladišče.

Franc Kovačič je dejal: »Kot vidite je skladišče polno, žvečilni bi morali biti na trgu. Ustavilo se je pri TOZD Blagovni promet, ki za nas prodaja naše izdelke. O tem problemu sem pisмено že obvestil glavnega direktorja kombinata.

»Kaj menite, zakaj je prišlo do zastoja, da so skladišča polna?«
 »Do lanskega oktobra je prodaja zelo dobro tekla. Nato se je v tem letu vse nekako ustavilo, skladišče je polno in tako prihaja do motenj v proizvodnji. Ne moreš proizvajati, če imaš zaloge. Mislim, da je največji problem v zanemarjenosti tržišča, ker mi imamo planirano prodajo prek potnikov. Blagovni promet pa se pritožuje na kadrovske probleme...«

»Kaj nameravate ukreniti?«

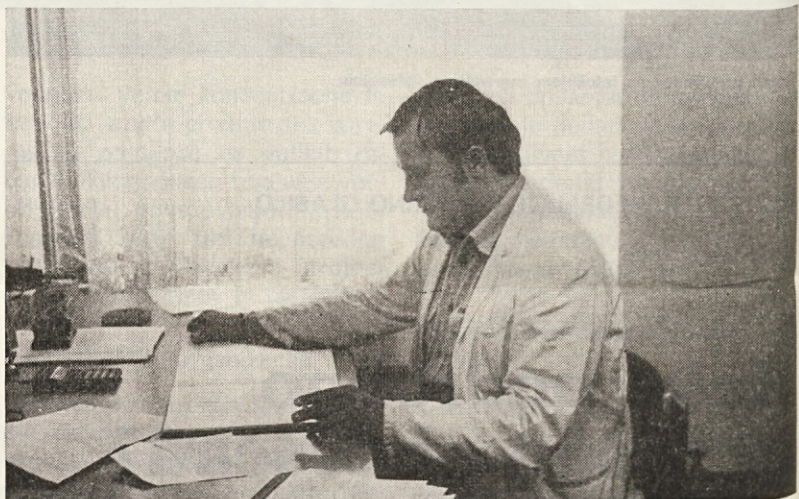
»Nekaj smo že ukrenili: povezali smo se potniki. Samo s solidno

V pogovoru sta sodelovala Jožica Paulin, vodja splošnih služb in Franc Kovačič, direktor TOZD Imperial

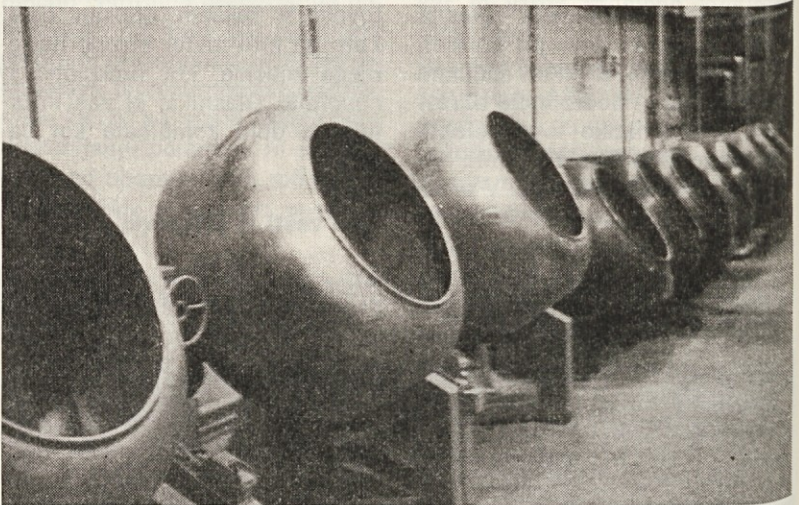
Prepolno skladišče čaka, čaka...

Jože Preskar, predsednik DS Imperial

Proizvodna hala Imperiala, kjer proizvajajo žvečilni gumi

Bobni za mešanje mase za žvečilni gumi, delo inovatorja Andreja Cimermana

pravi Franc Kovačič, »smo si izbrali zato, ker je veliko bližje Krškemu, njene usluge pa so cenejše, kot jih nudijo nekatere druge živilske šole. Predavanja za naše delavce smo organizirali kar v prostorih sejne sobe Imperiala. Šolanje je trajalo 6 mesecev: 3-krat na teden po 4 šolske ure v dopoldanski in popoldanski izmeni; šolanje je potekalo po delovnem času; večina strokovnih predavateljev za posamezne predmete pa je bila iz Imperiala.«

»Zakaj ste se sami odločili za organizacijo izobraževanja?«

»Zato ker smo se tri leta pogovarjali in dogovarjali z izobraževalno službo našega kombinata,

Lošinju so kupili zemljišče in postavili osem družinskih hišic in pridobili 32 ležišč. Tako je vsem delavcem Imperiala omogočeno letovanje v Lošinju, kjer imajo vse ugodnosti.

Politika izobraževanja in pridobivanja kadrov na podlagi dodeljenih štipendij je bila v preteklem obdobju močno prisotna. Rednih štipendistov na visokih, višjih in srednjih šolah je bilo devet, zaposleni pa so se izobraževali ob delu.

Polna skladišča žvečilnih gumijev

Naš pogovor v Imperialu o Imperialu je pripeljal tudi do proble-

ter redno dobavo se bomo lahko obdržali na tržišču. Potnike poskušamo vključiti v naš kolektiv, da bi spoznali naše probleme, da bi blago hitreje prihajalo v konsignacije oziroma tam, kjer bi moralo biti. Lahko rečem, da smo s svojo nabavo dosegli velik plus, kajti nimamo veliko upanja, da bi Blagovni promet problem rešil.«

»Kako pa je s cenami žvečilnih gumijev?«

»Pri cenah smo naredili velik korak naprej. Z določenimi dobavitelji smo se dolgoročno povezali in dogovorili. Nabavno službo smo si sami organizirali.«

Kaj pa zunanji trg?

»Poleg nemškega tržišča smo se usmerili še na afriški trg, delno tudi med arabski in južnoameriški. Perspektivo v izvozu vidimo na vzhodu. Letos smo bili v Moskvi na sejmu, in če nam uspe, da se prebijemo na rusko tržišče, ki je bilo doslej zaprto, potem bo to dolgoročno sodelovanje, kajti v Imperialu se zavedamo, da je glavni razvoj v izvozu. Tudi domačega tržišča ne smemo zanemariti.«

»Za domači in tuji trg pa bi bilo potrebno imeti zelo dobro organiziran marketing — raziskavo tržišča, propagando...?«

»Vsekakor. Za raziskavo tržišča je premalo storjenega. Sedanja služba v okviru Blagovnega prometa pa tega ne more opravljati kvalitetno, kot bi bilo potrebno. Treba je narediti sistematične raziskave, učinkovito propagando. Veliko tega. Sejmi, na katerih sodelujemo konditorji, pa so bolj informativnega značaja,« je dejal Franc Kovačič.

»Kakšen je odnos občine Krško do temeljne organizacije Imperial?«

»Imperial ima v naši občini velik ugled. V lanskoletni akciji ob zaključnem računu, je komisija ocenila naše delo in poslovanje brez pripomb.«

IMPERIAL — KORAK NAPREJ

Ivo Cimerman

Izboljšanje
strojnega
parka

V pogovoru je sodeloval tehnični vodja proizvodnje Imperiala, ing. Andrej Cimerman. Dejal je: »V letošnjem letu nameravamo uvesti pnevmatski transport sladkorja v mešalce. Sedaj ga opravljajo delavci ročno, kar je zamudno in neprikladno, saj to delo opravlja sedem delavcev. V pakirnici bomo montirali nove pakirne stroje za pakiranje dražirane žvečilne gume, uvozili smo jih iz Italije in Nemčije. S tem želimo doseči večjo zmogljivost proizvodnje.«

Ob tej priliki smo iz pogovora izvedeli, da je ravno Andrej Cimerman sam, kot inovator, naredil večje in bolj učinkovite mešalne bobne za maso žvečilnega gumija.

Finančno gospodarski sektor

Oglasili smo se v finančno gospodarskem sektorju Imperiala, kjer je Bogo Novak vodja tega sektorja. Na vprašanje, kako je ta služba organizirana, je dejal: »V tej službi so zajeti: finančno knjigovodstvo, računovodstvo, materialno knjigovodstvo, obracun OD z blagajno, ter plansko-analitska služba. Tu dela skupaj 13 delavcev. Večidel se opiramo na podatke, ki jih dobimo iz naših služb. Skupni plan Žita, po katerem naj bi planirali, je lansko leto zelo zamudil: prišel je v juniju 1979, namesto, da bi ga dobili v decembru 1978.«

Samoupravljanje in odločanje

O tem smo se pogovarjali z Jožetom Preskarjem, ki je predsednik delavskega sveta TOZD Imperial in delegat Imperiala v centralnem delavskem svetu. Dejal je: »Da bi delavce vključili v samoupravljanje in jih seznanili z njim, smo za začetek organizirali nekaj tečajev o pravicah in dolžnostih... S tem smo dosegli, da so sedanji sestanki družbeno-političnih organizacij živahnejši, da ljudje takoj reagirajo na probleme, da so se navadili razmišljati in odločati. Občinski komite ZK Krško sodeluje tudi z nami. Mi pa redno pošiljamo slušatelje na tečaje, ki jih pripravi in tako usposablja ljudi za delo v samoupravnih organih. Tudi mladinska organizacija je zaživela, pa tudi kulturno in športno življenje.«

Za zaključek:

Poskušali smo zajeti vsaj delček slike in utripa Imperiala, čeprav se v eni številki Glasnika o vsemu ne da govoriti. Obiskali smo proizvodnjo, ogledali smo si menzo, kjer lahko malica 80 ljudi naenkrat. Imperial je temeljna organizacija v Kombinat, ki si je jasno začrtala nove smernice plana za obdobje 1981—1985. Osnova za sestavo smernic tega plana je bila analiza dosedanjega razvoja in ocena za obdobje 1976—1980, rebalans plana srednjeročnega razvoja za obdobje 1976—1980 in analiza razvojnih možnosti Žito — TOZD Imperial Krško, v planskem obdobju 1981—1985.

PISMO Z GORENJSKE

Jože Vidic

Ali bomo Slovenci še imeli
svojo tovarno čokolade?

Že vrsto let potekajo razgovori, dogovori in še kaj o tem, kako urediti proizvodnjo čokoladnih proizvodov v naši »Gorenjki«. Projektiramo, sporazumevamo se, ali nesporezujemo, iščemo nove variante itd., itd.

Z deli pa se ne prične in se ne prične... Govori se o dolgu, ki ga imajo ostale TOZD v Žitu do delavcev »Gorenjke«. Pa res, samo govori se... Doslej se še nobenega roka nismo držali, koliko časa še? Lanski samoupravni sporazum, kot edina odredilna bilka za delavce Gorenjke, zaradi dveh ni bil prejet. Pa toliko govorimo o solidarnosti, toliko modrujemo o »dolgu«, pa nič. Koliko časa še nič?! Vse kaže, da toliko časa, da res ne bo nič.

Z veliko truda uspemo z drugim »samoupravnim sporazumom« (beri kreditno pogodbo) pa se pojavi nič z druge strani, to pot banka pravi: nič! Nič zaradi tega, ker moramo zbrati več lastnih sredstev (ki pa jih po zatrjevanju nekaterih v Žitu ni) in jih verjetno tudi ne bo, če bo tako, kot je. Kako je? Vsak zagovarja svoj program. Samo njegov je nujen,

samo njegov je ta pravi. Ah, kaj bomo z Gorenjko! Saj nima smisla! itd. itd. Saj je »čokoladnic« v Jugoslaviji dovolj. »Zares velika solidarnost«, »dolg« tovariši! Sklicujemo sestanke na širši in višji ravni. Vabimo politike, gospodarstvenike, bančnike in še in še. Nekateri pridejo, nekateri se opravičijo, nekateri ne pridejo in se tudi ne opravičijo. Govorijo, doma se morate dogovoriti, tovariši, to je vaša stvar, in tako naprej, naprej... Mi pa dokazujemo, da ne bomo mogli več delati, ker ne moremo, ker so pogoji..., ker..., ker... pa nič in nič. Tudi doma ne gre, kaj nam torej še preostane? Delajte, dokler boste! Koliko časa — ne vemo, verjetno ne dolgo! Kupci pa pravijo: ali imate vi že novo tovarno? Vprašamo: Zakaj pa to sprašujete? Ja zato, ker imate lepe, dobre, nove proizvode. Mi jih povabimo na obisk, da bi videli to novo tovarno. Pa ni nove tovarne, vidijo staro; vidijo pa prizadevne delavke in delavce, ki letno preložijo »samo« 1500 ton proizvodnje. Koliko? 1500 ton! Kako 1500 ton v teh pogo-

jih, saj to je nemogoče? Saj je res nemogoče, je pa vendarle res. Tisti, ki so že dolgo v »Gorenjki«, govorijo: Ko bi vi slišali takrat, ko smo se združevali, tovariši združite se, v našem velikem podjetju smo sposobni »rešiti« vaš problem. Mi lahko zgradimo novo tovarno, da boste delali v pogojih, ki so sprejemljivi »za našega delovnega človeka«.

Mi!! Leta teko, gradimo, veliko gradimo. Kje gradimo? Ja, ali ne vidite, gradimo, rekonstruiramo! Dajemo iniciativo sindikalni konferenci, dajemo iniciativo sekretarjem osnovnih organizacij ZK (ker ni več sveta ZK na ravni DO), pa nič in nič. Na pismeno iniciativo predsednika sindikata in sekretarja OO ZK ni nobenega odgovora, ni razgovora, ni in ni! Koliko časa še tako? Postavljamo delegatska vprašanja na DS delovne organizacije, v zapisnikih preberemo sklepe, samo sklepe. In koliko jih je že, če bi vi vedeli! Veliko, pa kljub temu nič.

In končno, ali bomo v Sloveniji še imeli tovarno čokolade?

AOP moramo
približati
uporabniku

Nadaljevanje s 2. strani

Če hočemo izboljšati kvaliteto informacij (točnost, pravočasnost, tekoče inf.), moramo iz sedanjega stanja preiti na razvejano, notranje povezano in v celoto vključeno predelovanje podatkov. Dislocirano obdelovanje podatkov je v naši DO nujno zaradi dislociranih obratov in TOZD, kjer nastajajo podatki in kjer se uporabljajo informacije.

Interaktivna (notranje povezana) AOP omogoča neposredno povezavo uporabnika informacij z računalnikom in podatki, ki jih shranjuje. Le na ta način je mogoče sproti (ob nastanku) obdelati posamezne poslovne dogodke in si zagotoviti informacije za operativne namene. Integrirano (v celoto vključeno) AOP pomeni, da so različni podatki medsebojno smiselno povezani, tako da jih ni potrebno ločeno vnašati in obdelovati za različne namene. Na ta način se izognemo podvajanju podatkov in informacij.

Ker moramo v naši organizaciji v najkrajšem času zamenjati ob-

stoječo računalniško opremo že zaradi njene tehnične (predvsem pa tehnološke) dotrajanosti in premajhne zmogljivosti, je sedaj čas, da istočasno zamenjamo tudi koncept AOP.

Zato je potrebno v naslednjem srednjeročnem obdobju po posameznih lokacijah postaviti računalniške enote, ki bi omogočile izvajanje posameznih faz AOP. Te faze AOP pa so: vnos podatkov v računalnik, računalniška kontrola podatkov, predelovanje podatkov, izpis rezultatov in shranjevanje podatkov.

Od obsega podatkov, zahtevnosti predelovanja podatkov, od oddaljenosti od centralnega računalnika in potrebne ažurnosti podatkov zavisi, katere faze bomo izvajali na lokalnih enotah in katere na centralni opremi. Na centralnem računalniku ne bi obdelovali podatkov za obdelave, ki po obsegu prometnih ali stalnih podatkov presegajo zmognosti lokalnih enot oziroma katerih zahtevnost načina predelovanja presega sposobnost lokalne opreme. Povezavo med lokalno opremo in centralno enoto bi izvajali v posredni obliki prek izmenjave magnetnih nosilcev računalniških podatkov oziroma v neposredni obliki prek telefonskih linij. Obe obliki povezavi se medsebojno ne izključujeta temveč dopolnjujeta.

Za lokacije, ki so blizu centralne enote, bo prevladovala neposredna povezava, za lokacije, ki so izven Ljubljane, pa posredna. Le za nujne podatke in rezultate bodo tudi v teh primerih uporabljali telefonske povezave.

Delitev dela je nujna

Če dosežemo pravilno razdelitev dela med lokalno in centralno opremo, za AOP, nedvomno dosežemo večji učinek AOP, čeprav so potrebne večje investicije za njeno izvedbo. Glavni učinek, ki ga lahko nudi taka obdelava, v nasprotju s centralno, je operativnost informacij. Podatke vnesemo v računalnik ob njihovem nastanku (in ne z nekajdnevno zamudo, zato lahko avtomatiziramo več faz predelovanja podatkov kot v serijski — centralni obdelavi. Na ta način pa se zmanjša ročno papirnato delo, ki ga še vedno v dokajšnjem obsegu zahteva serijska obdelava. Da pa bomo lahko v naslednjem obdobju uresničili ta osnutek, pa ni odvisno le od finančnih zmognosti delovne organizacije, pač pa od pripravljenosti vseh, ki sodelujejo ali bodo sodelovali v posameznih fazah (posredno ali neposredno) predelovanja podatkov.

Kako
podrobno
in tekoče
obveščati?

Nadaljevanje s 3. strani

mnoga nerešena vprašanja, ki zadevajo embalažo, surovine, kakovost, tu so še tehnološka vprašanja in strojni park, pa samoupravno področje. Glasnik izide mesečno, za nas pa je poslovni uspeh nekega obdobja aktualen 14 dni. Za izdajanje Informatorja je dal pobudo direktor Železnikar. Prva številka nosi datum 16. maja, doslej so izšle tri, četrto pa bomo izdali kmalu. V njej bomo seznanili delavce z njihovimi predstavniki v samoupravnih organih. Obravnavali bomo problematiko delegatskih odnosov. Tudi izvlečki pomembnih točk posameznih zapisnikov lahko seznanijo delavce s podatki, ki se nanašajo na njih. Zaenkrat objavljajo le vodilni delavci, nekaj po službeni dolžnosti, radi bi pa zajeli tudi neposredne proizvajalce. Uvedli smo rubriko: prišli — odšli, da izvemo, kdo je še med nami, na koga še lahko računamo.«

Izboljšave, dopolnitve, inovacije

»Sodobna proizvodnja zahteva nenehen korak s časom, z novostmi v posameznih vejah živilske stroke. Gotovo imate med seboj ljudi, ki bi radi kaj izboljšali? Pravkar sprejemajo tozdi pravilnik o inovacijah.«

»Doslej smo to področje preveč zanemarjali. Smo taki, ki bi radi kaj izboljšali, uvedli, spremenili. Radi bi videli, da nas pri tem nekdo spodbuja. Nič ne veš, če boš imel kaj od tega, če boš kaj izboljšal. Tu sta dve plati: organizacijska in tehnološko-tehnična (strojni park). Seveda tudi ne more vsakdo na vsakem delovnem mestu kaj poskušati. Nekdo vodi določeno fazo proizvodnje in če ideja o izboljšavi ni njegova, lahko nastopijo težave. Vedeti moramo, da je proizvodnja nekaj utečenega. Naravno je, da mladi prišlek vedno nosi v sebi nujnost, da bi nekaj izboljšal in popravil. Z veseljem in navdušenjem se loti dela. Seveda pričakuje, da ga kdo pri tem podpre. Lahko pa pade v malodušnost in ideja zamre, kar je velika škoda za podjetje. Pravilnik, ki ga sprejemamo, bo marsikaj vzpodbudil in uredil na tem področju.«

V Žitu bi bila primerna posebna komisija, ki bi ocenjevala predloge. Posameznik ne more prevzeti odgovornosti pa tudi stroškov ne. Nekaj članov te komisije bi moralo določeni projekt zagovarjati in se zanj zavzeti. To bi bili strokovnjaki s poedinih področij: tehnolog, tehnični vodja, oddelkovodja, vodja vzdrževanja...«

»Kdo pa ti pomaga, kadar zbiraš gradivo za vaš Informator?«

»Največ vodje posameznih sektorjev. Pričakujemo, da bodo pisali tudi delavci. Problematiko delavcev najbolj obravnava Glasnik (dopusti, socialni problemi, bolniške), zaenkrat poudarjamo strokovnost in naše proizvodne probleme.«

Pozdravili smo to pobudo, saj bo obveščanje v Žitu s podobnimi občasnimi informatorji samo pridobilo in širše zaživelo.

Drugi o nas • Drugi o nas • Drugi o nas

»TRIGLAVU« NAJVIŠJE PRIZNANJE

Jana, 10. oktober 1979 — Pod naslovom: Odlični Žitov »Triglav« je bil objavljen članek o kakovosti industrijskih keksov ter kakšni so pravzaprav ti kekci, ki jih kupujemo v naših trgovinah.

Jana je o tem zapisala: »Živilski strokovnjaki so pred kratkim v Beogradu ocenili 201 izdelek, da bi ugotovili, kakšne industrijske kekse in keksov podobne proizvode dobimo v naših trgovinah. Poprečna ocena za kakovost je bila 3,20 točke, kar po mnenju strokovnjakov, v primerjavi s prejšnjimi ocenami, sploh ni slabo. Kljub temu je dobilo najvišjo oceno malo izdelkov, komaj štirinajst od 201, diplomu za kvaliteto pa le dva. Zaradi slabe kakovosti so morali vzeti iz prodaje 7% proizvodov, kar je v primerjavi s prejšnjimi ocenjevanji razmeroma malo.

Med slovenskimi proizvajalci se je tokrat posebej odrezalo Žito iz Ljubljane, oziroma kombinatov TOZD Triglav, ki je dobilo najvišjo nagrado za čajno pecivo Triglav. Žito je poleg Josipa Kraša, Bambija, Koestlina, Pionirja, Crvenke in Slobode dobilo tudi posebno pohvalo strokovnjakov, ker jim je uspelo obdržati kakovost svojih izdelkov vsa leta proizvodnje.

ABC POMURKA

Interno glasilo, september 1979

V članku »Koruza je le predraga«, pišejo, da bo ŽITO Ljubljana dobil od gorenjske kmetijske zadruge TOZD Kranj 50 ton pšenice. Kmetje kooperanti iz vse Slovenije naj bi, sodeč po pogodbah med mlinskimi podjetji in kmetijskimi zadrugami, letos prodali skupaj 4940 ton pšenice. Kar 3600 ton pšenice naj bi prodali pomurski kmetje...

ŽITO NA 27. GOSTINSKO-TURISTIČNEM ZBORU

Ivan Cimerman

Skupen nastop: Pekarne Ljubljana in HP Droga

Od 5. do 7. novembra je bil odprt tradicionalni, tokrat že 27. Gostinsko-turistični zbor na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani. V prostorih razstavišča je bilo hkrati več razstav, med seboj pa so se dopolnjevale. Gostinski in turistični delavci so imeli razstavo pogrinjov, slaščičarji so kraljevali s svojimi izdelki, ki so bili prave mojstrovine, učenci gostinskih šol pa so za sladokusce prikazovali — ob vse mogočih degustacijah, svoje znanje v kuharskih in slaščičarskih veščinah. Tudi druge delovne organizacije in razna predstavništva niso zamudila priložnosti in so ponujali svoje ali proizvode drugih.

TOZD Pekarne in HP Droga za istim pultom

Okrog naših predstavnikov iz TOZD Pekarne je bila nenehna gneča. Predvsem mladina srednjih šol je okušala paštete, na-

Leto XXXII. Številka 86

Ustanovitelji občinske knjižnice: ZDIL, Jemstvo, Kranj, Hudočičina, Škofja Loka in Trzin — Izbica, Čempson, podjetje Glas Kranj — Glasno uredništvo Igor Slavica — Odgovorni urednik: Andrej Šaber

GLAS

Kranj, torek, 30. 10. 1979
Cena: 5 din

Let izšlo od oktobra 1947 kot tednik, od januarja 1958 kot poltednik, od januarja 1968 kot tednik, od januarja 1984 kot poltednik ob sredah in sobotah, od julija 1979 pa ob torekih in petkih.

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Delegata zanima

Kakšen kruh iz kranjske pekarnice? — Most v Bistrici še ni zgrajen — Kdaj bo končana adaptacija osnovne šole Olševke?

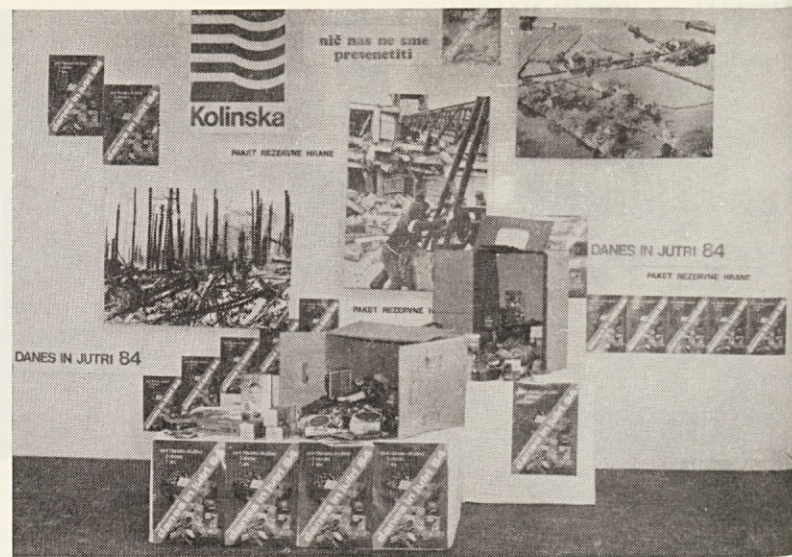
Na zadnji seji skupščine občine Kranj so delegati zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti postavili več vprašanj. Tako zanima delegacijo Iskre — Merilne naprave kvaliteta kranjskega kruha: splošno mnenje je, pravi delegacija, da je kruh iz kranjske pekarnice slabši od kruha v drugih gorenjskih pekarnah: zanima jih zakaj tako? Prav tako zastavlja delegacija vprašanje: zakaj se ni dograjn most v Bistrici, čeprav je rok dograjnitveber že mimo. V tretjem vprašanju: ...

»Vrhniški kruh je dober!«

Teleks, 2. novembra 1979 — Pod rubriko Preverili smo je bil objavljen članek z naslovom »Krušne zdrahe po postojnsko«, kjer so postojnčani prek telefona povabili uredništvo Teleksa, da jih obiščejo in preverijo kakšen kruh jejo...

V članku je zapisano: Postojnskega »klica v sili« nismo preslišali. Za kaj torej gre? Postojnčane s kruhom oskrbuje Mlinotestova pekarna, dislocirani TOZD znanega proizvajalca prehranskih artiklov iz Ajdovščine. Kot smo izvedeli, občani Postojne že vrsto let negodujejo nad slabo kakovostjo njenih »izdelkov«. Problem so nekajkrat sprožili celo na sejah zborov občinske skupščine, a vse je ostalo pri besedah, pri delegatskih vprašanjih in dogovorih: pekarna Mlinotesta, ki je uživala status

lokalnega monopolista, baje ni ukrenila ničesar. **Odločilni korak je pomenila pogodba med Nanosom in pekarno z Vrhniko. Organizaciji sta se namreč dogovorili, da bo vrhniški obrat od 1. septembra dalje zalagal dve postojnski prodajalni s skupno 600 kilogrami kruha na dan. Nenačrtovani potezi, ki zanjo poprej menda niso iskali nikakršnega uradnega soglasja upravnih organov, je botroval pritisk delavk in poslovođij v posameznih trgovskih lokalih, češ da ogorčenje kupcev postaja neznosno. V pritožni knjigi trgovin je zapisano: »Hočemo vrhniški kruh, ker želimo ostati zdravi!« Z debelimi črkami pa še: »Vrhniški kruh je izreden! Prosimo zanj!« Kakorkoli že, piše Teleks, enomesečni antimonopolni udar je v celoti izpolnil pričakovanja kupcev Postojne, ki so zahtevali samo vrhniški kruh...**

»DANES IN JUTRI 84«

Sabina Glavan

Paket rezervne hrane

Eden izmed pomembnih dejavnikov pri preskrbi prebivalstva z živili je tudi akcija pod geslom »Danes in jutri 84«, saj praktično rešuje eno izmed važnejših nalog ljudske obrambe in družbene samozaščite — to je zagotovitev minimalne rezerve živil v vsakem gospodinjstvu.

Prehrana in preskrba prebivalstva je bila bistven element v letošnji republiški akciji »Nič nas ne sme presenetiti.« S preverjanjem obrambne sposobnosti naprav in pripravljenostjo delovnih ljudi in občanov na izredne življenjske situacije je doživela svoj vrh v septembrskih akcijah letos. V ta namen so v delovni organizaciji HP Kolinska, TOZD Slovenj Gradec, pripravili paket rezervne hrane. Vsebina paketa rezervne hrane »Danes in jutri 84« omogoča kompletno prehrano štiričlanske družine s tremi obroki za 7 dni. Vsebuje še dopolnilne obroke suhega sadja, mleka in vitamina C.

Paket je primeren tudi za manjše družine, saj so konzerve praviloma dvoporcijske. Tehta 25 kg, v njem je 45 izdelkov prehranske industrije iz vse Jugoslavije.

Dnevni obrok na osebo ima kalorično vrednost 1900 kalorij in vsebuje 55 g beljakovin, poleg ogljikovih hidratov, mineralov in vitaminov.

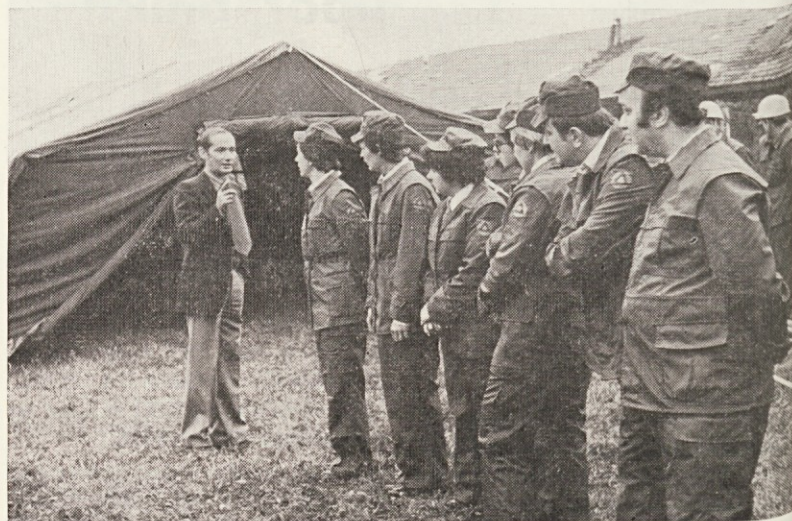
Njihova kalorična vrednost povsem zadošča za dnevne potrebe človeškega organizma. Paketu je priložena brošura z navodili za pripravo jedi in navaja jedilnike za sedem dni. Jedi, ki so v paketu, so uporabne najmanj leto dni, nekateri izdelki tudi dlje, tako da bo družina ta prehranski paket postopoma obnavljala.

Cena paketa je 1050 din, cena izdelkov v paketu pa je za približno 20% nižja od maloprodajnih cen.

Paket bo v vsakdanjem življenju nekakšen regulator med zalogami prehranskih artiklov, predvsem za dneve, ko bo družina potrebovala hitro in enostavno pripravljeno obroko, pa tudi na izletih in taborjenju.

S paketom želijo predvsem narediti zalogo hrane v primeru vojne in elementarnih nesreč, ko bodo zagotovo nastopile težave pri preskrbi s hrano.

Paket bo postal tudi ena izmed učinkovitih oblik pomoči jugoslovanskega Rdečega križa.

Vladimir Svet daje napotke ekipi civilne zaščite kombinata

GASILSKO PRESENEČENJE

Gasilci vneto gasijo tovarniški obrat, ki je po napovedi akcije NNNP v plamenih. Eden izmed delavcev jih »kibica«: »Kaj pa gasite, saj nič ne gori!« Gasilci obrnejo cev k njemu in ga zmočijo do kože. Nesrečnik vpije kot nor: »Se vam je zmešalo, saj sem čisto moker!« »Nič nisi moker, to se ti samo zdi!« odvrne poveljnik gasilcev.

POGOVOR Z JANEZOM KLEMENČIČEM, DIREKTORJEM TOZD PEKARNA BEŽIGRAD

Ivan Cimerman

Zastavili smo na novo

»Bi se nam, prosim, predstavili?«

»V Kombinat delam že šesto leto, in to je moje prvo službeno mesto. Najprej sem bil tehnolog, nato vodja obrata, zdaj pa sem vodja temeljne organizacije. V svoje delo na tem mestu se še nisem popolnoma vživel, ker mislim, da je to sila odgovorno in vsestransko delo, ki zahteva izkušenega človeka, izkušeni mi pa še manjka.«

»Čaka vas še dolga pot. Celotna organizacija, ves kompleks problemov, ki se pojavijo z ustanavljanjem novega tozda. Kako ste zastavili svoje sile? Kako boste rešili vprašanje kadrov?«

»Do včeraj smo bili še obrat, zdaj pa smo nova temeljna organizacija in vsa ta preobrazba še traja. Sprejeli smo, kar je bilo nujno potrebno, kar zahteva od nas zakon o združenem delu, vse samoupravne akte. Sreču-

jemo pa se s težavami, ker pač na tem področju še nismo delali. Organizacijsko shemo smo sprejeli in po tej shemi je v našem tozdu kadrovska služba. O tem smo se sporazumeli na prvi seji delavskega sveta nove temeljne organizacije, na kateri je bil prisoten tudi glavni direktor Bogo Bratina. Sporazumeli smo se, da bomo določene naloge in funkcije združevali skupaj s TOZD Pekarna Ljubljana, s staro temeljno organizacijo, tako tudi vzdrževanje, vodenje avtoparka itd. Počasi smo vse to prenašali v svojo temeljno organizacijo. Kadrovske probleme so pri nas silno pereči, saj se za pekarsko dejavnost mladi ne odločajo, zadovoljni smo torej, če kadre sploh dobimo. Pravkar nam manjkata dva delavca, ki ju že dva ali tri mesece iščemo. Sodelujemo s komunalnim zavodom za zaposlovanje. Odhaja veliko delavcev, predvsem so to mladi ljudje, ki opravljajo manj zahtevna dela. Največ jih je iz drugih republik, prihajajo, da bi nekaj zaslužili in so še vedno navezani na domač kraj. Ko pa dobijo zaposlitev drugje, odidejo. Jedro našega tozda pa so delavci, ki so pri nas tudi po dvajset let.«

Vmes zvonijo telefoni. Sogovornika kličejo na občino, vprašujejo iz proizvodnje, banke, reševal naj bi tudi stanovanjske probleme. Pobaram ga, kako bo vse to zmogel sam, saj je nenehno med delavci v proizvodnji, pa se mora ukvarjati še s pravnimi in družbenopolitičnimi vprašanji. »Gotovo boste rabili pomočnika, tehničnega vodjo, ki bo reševal bistvene proizvodne probleme?«

»Zdaj me nadomešča vodja izmene, tov. Fišer, potrebe odnosno življenje pa bo pokazalo, in je že pokazalo, da moramo razmišljati o tem.«

»Kako ste zastavili poslovanje in kakšni rezultati se vam obetajo?«

»Naša temeljna organizacija posluje od prvega aprila 1979. Po planu za leto 1979 naj bi v tem letu ustvarili približno 6 milijard celotnega prihodka, po rezultatih prvega poletja nam manjka za doseg planu nekaj procentov, od celotnega prihodka smo dosegli 48,2%. Nastale pa so določene spremembe, zdaj, ko smo temeljna organizacija, ker smo nekatere proizvode izdelovali na Samovi za pekarno na Šmartinski, prav tako pa so na Šmartinski izdelovali določene proizvode za Samovo. Ponoči pa smo to dopolnjevali tako, da je lahko vsaka pekarna ponudila tržišču kompletan asortiment. Po teh spremembah proizvaja pekarna na Šmartinski za svoje potrebe. To pomeni določeno izgubo za nas, nekaj sto kilogramov vsak dan, to so kruhi kot je rženi, ovseni, tudi »banane«. Začeli pa smo proizvajati izdelke, ki jih rabimo sami, predvsem pecivo. Dejansko so vsi novi proizvodi, ki smo jih uvedli na tržišču, manjše teže. Predvsem želimo popraviti strukturo specialnih kruhov, povečati procent posebnih kruhov, zlasti pa peciva. Zanj ugotavljamo, da ga ima-

mo z našimi 4,5% najmanj, v celotni proizvodnji je delež peciva 9%. Kot vemo, je to najpomembnejši proizvod, od katerega pekarna živi, zato tudi želimo povečati tovrstno količino.«

Izpopolnjen strojni park pogoj za boljše proizvodnjo

Ko sva se pogovarjala o rekonstrukciji in obnovitvah strojnega parka, je Janez Klemenčič povedal: »Stavba sama je za sodobno proizvodnjo v pekarnstvu

katerih proizvajamo predvsem specialne proizvode, kruhe in pecivo. Primerne so za manjše količine in večji asortiment.

Stroji iz ropotarnice

»Za oblikovanje pa uporabljamo že odpisane stroje, ki so bili že odpisani in izrabljeni. »Banane« izdelujemo na stroju, ki je dolga leta stal v skladišču. Iznajdljivosti in spretnosti naših fantov se imamo zahvaliti, da smo ga popravili in usposobili za proizvodnjo.

V kratkem pričakujemo nov stroj za oblikovanje iz uvoza. Z njim bomo kvalitetneje oblikovali kruh in pecivo.

Pereči stanovanjski problemi mladega tozda

Pogovor o strojih je zmotil klic tov. Čibeja, ki ureja stanovanjska vprašanja za DO. Pravkar namreč rešujejo prioritarno listo.

Analiza poslovanja TOZD Pekarna Bežigrad za obdobje I.—VI. 1979

	Plan 79 kg	Plan struktur	Proizv. kg I.—IV. 79	Real. strukt.	Index
Kruh T 400	998 140	15,7	990 933	32,3	99,3
Kruh T 600	100 800	1,6	42 503	1,4	42,2
Kruh T 800	1 290 000	20,3	584 740	19,1	45,3
Kruh T 1000	211 060	3,3	82 177	2,7	38,9
Ostali kruhi	3 537 000	55,7	1 227 703	40,0	34,7
Pecivo	216 000	3,4	137 691	4,5	63,7
Skupaj	6 353 000	100,0	3 065 752	100,0	48,3

Pekovski kruh je težko zaslužen — za dober kruh je treba veliko truda

v marsičem neprimerna. Zgradili so jo kot prvo večjo pekarno v Ljubljani. Do zadnje rekonstrukcije je imela tudi klasične pekarske parne peči, ki smo jih kurili na premog. Ob rekonstrukciji pa smo vgradili v pekarno tračno peč (1973), dolgo 18 metrov. To je bila prva Gostolova peč in pekarna na Samovi je vzorčna pekarna te tovarne iz Nove Gorice. Kompletna oprema za peko kruha je tako izdelana doma. Mi smo prva kompletna pekarna, ki jo je opremil Gostol. Poleg tračne peči imamo še dve polavtomatski peči, na

»Temeljna organizacija naše pekarske se je odločila, da združuje sredstva na nivoju kombinata. Imamo vrsto nerešenih stanovanjskih problemov. Predvsem zadevajo delavce z nižjimi osebnimi dohodki, ki svojega stanovanjskega problema ne morejo reševati niti s krediti in z nakupom stanovanja. Dva naša delavca z družinami stanujeta v barakah v Tomačevem. Občina je pripravljena reševati ta problem, gradili bodo nova stanovanja. 60% stroškov naj bi krija podjetja. Žito se ni vključilo v ta program, zato tudi ni predvi-

dena udeležba naših delavcev. Poleg teh imamo še štiri družine, ki žive v zelo slabih stanovanjskih razmerah, vendar s kreditiranjem njihovih problemov ne moremo rešiti. Stanovanj zaenkrat še ni ...

Ko smo pristopili k združevanju sredstev za stanovanjski sklad, smo hoteli priskrbeti našim delavcem stanovanja. Sprejeli smo kriterije za reševanje teh problemov. Na tej osnovi pa imajo prednost delavci, ki so zbrali največ točk.

Gradili bomo nove cisterne za moko

»Predvidevamo, da bi skupaj z ostalimi pekarnami v Žitu tudi v pekarni na Samovi pripravili silos za vskladiščenje mok, šest cistern po 30 ton, to je 300 ton mok za potrebe pekarske. Razbremenili bi prostore sedanjega skladišča in jih uporabili za proizvodne namene. Dela, ki zadevajo investicijo, že potekajo. Nosilec investicije je tozdu Mlini. Po zastavljenem vrstnem redu pridemo na vrsto v začetku naslednjega leta.«

Samova in skupne službe

»Kot manjša delovna organizacija smo živo zainteresirani za tesno sodelovanje s skupnimi službami. Sami stroški nam narekujejo, da vseh del ne moremo opravljati sami. Na sestanku za pripravo plana DSSS, dne 16. 10., smo povedali, katera dela jim bomo zaupali.«

Družbena prehrana še ni urejena

Med peki, ki so v majhnem prostoru odvijali salame in sedvice, pili kokto ali čaj, smo se pogovarjali o topli malici, ki je nimajo: »Naredili smo anketo, da bi izvedeli, koliko delavcev želi toplo malico. Vendar bi jo morali dovažati od zunaj. Ponoči, ko je največ delavcev na delu, nihče ne kuha in je hrana že postana. Tako se je opredelilo za toplo malico le okrog pet delavcev od 95. Pričakujemo, da bomo to vprašanje za potrebe tozdu Ljubljanskega območja reševali skupaj. V teh pogojih bi dobili toplo malico le petkrat na teden, če bi iskali zunanjo dobavitelja. Tudi prostorov za to nimamo. Do rekonstrukcije si bomo nekako pomagali. Enotno reševanje je neobhodno.«

Tako torej: V kombinatu bi morali kuhati toplo hrano za nočno in jutranjo izmeno. Nekateri obrati jo zdaj dobivajo iz Domžal.

Zastavili smo vse sile, čas pa bo pokazal ...

Ves kolektiv se trudi, da bi dosegel čim boljše rezultate. Po velikosti jo uvrščamo ob bok Pekarne Kranj ali pekarske Novo mesto, prav tako po številu zaposlenih in drugem.

Pričakujemo rezultate poslovanja za tretje trimesečje. Svetujem vam, da pregledamo materialne stroške, stroške proizvodnje, skratka samo gospodarjenje in ugotovimo, kako smo delali.

Marljivemu mlademu kolektivu smo zaželeli še mnogo optimizma in poguma kot ga kažejo doslej.

Pobuda za korak sodelovanja

Nadaljevanje s 2. strani

potekal tako kot dosedaj na osnovi sedanje nomenklature poklicev z agroživilskega področja in na osnovi ozkih kvalifikacijskih skupin ali pa bo programiran na osnovi potreb in zahtev naglo se razvijajoče živilske industrije, ki potrebuje kadre in profile ustrezajoče njeni specifikam, ne pa zahtevam in potrebam izobraževanja, ki ji jih predvsem narekovala dosedanja organiziranost agrokomplesov. Namen vodstva šole je, da ob napovedanih obiskih z vodstvi OZD naše stroke dobi jasna stališča, kakšne kadre le-te potrebujejo. Na osnovi tako izraženih in preverjenih potreb bi lahko izdelali program izobraževanja, ki bi resnično zagotavljal živilskim delovnim organizacijam kadre, ki ne bi obvladali le ozkega klasičnega področja dela (pek, mesar, slaščičar) temveč bi se lahko uspešno vključevali v moderno, diverzificirano proizvodnjo razvijajoče se živilske industrije, ki v svoje dejavnosti uvaja produkcijo izdelkov, kjer se prepletajo različne tehnologije, razni materiali in podobno in kjer postajajo profili izšolani na osnovi sedanjih programov že bolj ovira kot pogoj za progres Z ozirom, da smo v fazi priprave vseh mogočih planov ter da Žito dosedaj ni slovelo po kaki zelo agresivni kadrovske oz. izobraževalni politiki, bi kazalo temeljito proučiti anketo, ki jo bo v tem mesecu posredoval ZŠC Maribor ter v razgovorih točno postaviti naše zahteve ter potrebe po kadrih ter s tem tudi postaviti odločnejši in bolj programiran korak k izboljšanju kvalifikacijske in stalnejše strukture zaposlenih v naših TOZD.

Ivan Cimerman

Sin rudarja — pek

Stroji so hlastno požirali belo, preneteno testo. Pol enajstih ponoči. S skupino mlajših sodelavcev je oblikoval hlebčke, ki jih bodo že drugo jutro hlastno hrustali stari in mladi, šolarji, delavci in upokojenci. V vaje nem, ritmično usklajenem gibanju rok je bil obred, ki ga opravlja že vse življenje. Neusmiljene so klešče proizvodnje: boj z minutami, vročino, s spancem in mislijo, da tisoče ust v tem mestu in okolici čaka na sveže hlebčke. O, ko bi slutili, koliko je v teh dišečih, okroglih lepotech skritih usod, zatajevanega in neizkričnega, koliko je tu samopremagovanja.

Ritem dela ni dopuščal pogovora, zato sva se zmenila drugače. Medalje naj nam prinese pokazati, tiste štiri, ki si jih je prislužil v partizanih, v najtežjih časih naše revolucije. Sedi in zлага jedre besede:

»Tole je orden za hrabrost, spominska medalja s pohoda XIV. divizije na Štajersko, pa medalja za hrabrost in še orden zaslug za narod. Pohod Štirinajste mi je ostal krepko v spominu. Mlad

sem bil, zavedal sem se, da moram braniti domovino. Branil sem jo in po svojih močeh zanjo tudi prelival kri. Najbolj se spominjam, poleg tega pohoda, boj za Grčarice, Lašče in Kočevje. Najtežja pa je bila Graška gora, gora jurišev. Tu sem doživel eno najtežjih bitk na Štajerskem. Takrat sem bil v XIII. udarni brigadi Mirka Bračiča, komandanta XIV. divizije, brigada se je pred tem imenovala Loška, ko pa je Mirko padel v Kočevju, smo mi dobili ime po njem: XIII. udarna brigada Mirka Bračiča.

Za Graško goro smo se tolkli dva dni, podnevi in ponoči. Naš komandant je bil takrat Milenko Knežević, Črnogorec, ki je padel 17. maja. Sovražne sile so sestavljali pretežno Nemci. Bili smo že izčrpani, pa smo vseeno vzdržali težke juriše.

Ves čas mojega partizanstva sem bil puškomitraljezec, kar pomeni, da sem bil vedno izpostavljen največjim nevarnostim. Naša četa je ščitila dohode k položajem in je imela nalogo, da zadržuje Nemce, ki bi prihiteli na pomoč, ter tako ogrozili uspeh celotne akcije.«

Po vojni nazaj v pekovski poklic

»Po končani vojni sem delal v ljudski milici, nato pa me je moja stara poklicna strast zvela nazaj v pekovski poklic. Najprej sem delal v pekarni Bežigrad in moj sotovariš iz partizanov, bivši direktor Žita, Franc Puterle-Cure me je pritegnil na delo v Žito. Takrat (1952) sem stanoval v slabi podstrešni sobici v Šiški. Ponudil mi je dvosobno stanovanje in odločil sem se, da pridem. Pekarna Bežigrad se je združila z Žitom in spoprijeli smo se z novim sovražnikom: zaostalostjo, s porušeni domovi, nerazvito proizvodnjo, z vsem, kar je ostalo po vojni vihri, ki ni ničemur in nikomur prizanesla. Gradili smo in pekli kruh. Delali smo z loparji, vse je bilo ročno. Ko smo bili še v Samovi, smo dajali delavci svoj zasluženi dinar od kilograma kruha, s tem denarjem pa smo gradili pekarno. Ko je bila Samova zgrajena, pa smo, kako bi vam rekel, dali velike denarje, da smo šmartinsko gradili, tako da lahko rečem, da smo gradili kombinat iz svojih lastnih žuljev.«

»Po čem se vam najbolj toži iz starih, hrabrih časov? So bili ljudje bolj složni, so prinesli iz bojev, prekaljeni in ojekleneli, tudi zavest, ki se je pozneje odražala pri delu?«

»Če sem čisto odkrit, pa pošten, je bilo v vojnem času mnogo več tovarištva, kot ga je med ljudmi danes. Bolj smo si pomagali, reševali smo se, žrtvovali za druge in si pomagali živeti. Razumeli smo se, pogovorili, problemom smo pogledali naravnost v oči in jih tudi rešili. Na delo smo prišli z veseljem, zapeli smo si... Zdaj pa so prevzeli glavno besedo stroji... ta stroj pa oni, pa ves ta hrup, ki ubija vsak glas in zvok.«

In sklene roke, kot da so ga desetletja ustaljenih navad, ki jih je nova doba preplavila in prerasla, otežila, po svoje prehitela, kot da z otroškim začudenjem zre v »nori, novi svet«, ki drvi naprej, naprej, in srcu ne pušča več toliko prostora.

S skromno plačo v pokoj...

»Naslednje leto se nameravate upokojiti. Kakšne izkušnje ste prenesli na tiste delavce, ki prihajajo za vami, kaj jim zapuščate in kaj sporočate. Kaj bi jim položili na srce, vsem tistim, ki bodo ostali v proizvodnji in se borili dalje?«

»Mislim, da je najvažnejše, da se delavci med seboj razumejo, da kot tovariš Tito poudarjajo bratstvo in enotnost med seboj. Kadar grem na prvo izmeno, moram biti v službi pol ure prej. Ker se vozim s Kodeljevega, moram z doma vsak večer uro prej, ob devetih. Ko je druga izmena, moram vstati zjutraj ob treh in se peljem s prvim avtobusom v službo... Nikoli v mojem dolgoletnem službovanju še nisem šel na bolniško, pa čeprav sem bil težko ranjen v nogo in pri delu vedno stojim.

Naši osebni dohodki, pekovski, ne morejo poplačati tega dela, nočnega garanja.

V življenju sem veliko izgubil.

Moj stric si je moral sam zakuriti peč v koncentracijskem taborišču, v kateri so ga nato sežgali. Izgubil sem tri bratrance, partizane, ki so se borili v brežiški četi. Z njimi bi lahko tudi sam odšel že poprej v partizane, vendar so me potrebovali za oskrbovanje, zbiranje hrane, obleke in orožja, ki so ga nato odnašali od nas.«

»In kaj je bilo tisto najlepše po osvoboditvi, so se vam nekatere sanje uresničile?«

»Lahko povem, da sem vedel, zakaj sem se boril, da sem se boril za svojo domovino in da bomo boljše živeli kot v stari Jugoslaviji, ko so nas izkoriščali kapitalisti. Sem delavskega rodu in moj oče je delal v rudniku Senovo štirideset let. Sodeloval je v raznih štrajkih in ta puntarska kri je tudi v meni.

Najlepše, najlepše, čakajte, to je bilo srečanje z mojim pomočnikom pri puškomitraljezu, Ivanom Kerinom. 30 let sva se iskala, dokler nisem odkril, da živi v Lazarevcu, v Srbiji. Dopisnik Politike ekspres je objavil oglas, in našla sva se. Bila sva presrečna.«

Zamisli se in resnobne, težke sence mu sprelete obraz: »Brez nas bi Štajersko težko osvobodili. Premajhne sile so bile tam, pa izselili so več kot 90 000 fantov. Še danes prihajajo k meni nekdanji borci, kot so že v stari Jugoslaviji zahajali v našo hišo v vasi Blanca skojevci in ilegalci kot so bili Dušan Kveder, Matevž Hace, Daki...«

France je ostal zvest vsemu, v kar je veroval. Neka osupljiva skromnost veje iz njegovih besed. Stežka jih lušči iz sebe, saj je vse življenje navajen na delo in samoodpovedovanje v svojem težkem pekovskem poklicu, v katerem ostaja do konca. To je en sam velik dan.

Ko odhaja, sname medalje s sukniča, medalje za fotografijo. Ljudje bi pomislili, da se baha, sredi delovnika.

Zvečer ob desetih ga čaka nočna izmena ob stroju v pekarni.

GOSTINSKO-TURISTIČNI ZBOR

Skupen nastop: Pekarne Ljubljana in HP Droga

Nadaljevanje s 6. strani

hove cmoke. Tudi skupen nastop na tržišču s specialnimi kruhi bi bil vsekakor mogoč. Mi bi pripravili otroško in mladinsko prehrano, prehrano v bolnicah in v domovih za ostarele. Razni izdelki žitovih kruhov se razlikujejo po prehranski vrednosti, nekateri so proteinsko bogatejši, za tiste, ki rabijo več proteinov ali taki, ki imajo manj škroba, manj maščobe. Žitovi izdelki bi se po prehranski vrednosti dopolnjevali z enakimi iz Droge.

Rudi Cedilnik, vodja komercialne službe, TOZD Pekarna Ljubljana govori o žitovem nastopu

»V čem je bistvo nastopa TOZD Pekarne na 27. gostinsko-turističnem zboru?«

»Za širši nastop na tem sejmu smo se odločili zato, ker v zadnjem času širimo prodajo naših globoko zmrznjenih proizvodov na ambulantni način, prodajo po obratih družbene prehrane, menzah, hotelih in restavracijah.

Obiskovalci tega sejma so predvsem potrošniki teh proizvodov, ki so najbolj odgovorni za nabavo. S HP Drogo sodelujemo zato, ker smo hoteli poudariti naše globoko zamrznjeno listnato testo. Zavitki, paštete, slano pecivo so skupaj s čajem okusne in primerne jedi, o čemer pričča veliko obiskovalcev. Mislim, da je naš nastop uspel.«

Sejem je obiskal tudi glavni direktor Živilskega kombinata Žito, ing. Bogo Bratina. Zaposili smo ga za kratko izjavo o tem našem nastopu na sejmu:

»Bi nam, prosim povedali, kako ocenjujete naš nastop v povezavi z Drogo in kakšni so obeti na tem polju?«

»Mislim, da razvijamo program zmrznjene hrane prepočasi, glede na potrebe tržišča in naše ambicije. Ob zadnjih razgovorih s Kolinsko smo dobili nove vzpodbude za hitrejši razvoj na tem področju. Tako dobivamo osnovo za kompletiranje Rijkaarbove linije in z realizacijo širših programov, tudi s Tozd Pekatete so tako možnosti za hitrejši razvoj na tem področju. Za ta razvoj smo zelo zainteresirani, zlasti še zato, ker je vse več ambicij po tovrstnih zmogljivostih.

Mislim, da je prav, da smo nastopili na Gospodarskem razstavišču na ta način. V bodoče pa moramo program zamrznjene hrane v Kombinat še bolj poudariti na takšnih krajih, kjer predstavljamo naše proizvode in programe razvoja.«

Vodja Obrata zmrznjene hrane, Zenon Marn

»Naš obrat zmrznjene hrane dela v sestavi Tozd Pekarne tri leta. V začetni fazi smo imeli težave slabega asortimenta in premajhnih zmogljivosti. Danes zaposluje v tem obratu že 40 ljudi

in dosežemo mesečno proizvodnjo 50—60 ton zmrznjene hrane. Ta reklamni nastop je za nas zelo pomemben, saj le malo reklamiramo te zmrznjene proizvode, ker smo vezani na prodajo prek Ljubljanskih mlekarn. V zadnjem obdobju pa delamo vse več za družbeno prehrano po vsej Sloveniji. Opažamo da raste potrošnja in poraba teh proizvodov iz meseca v mesec. Listnato testo je v našem obratu po tonaži prvo, slede razni cmoki, in krompirjevi svaljki. Dobili smo novo linijo za končno izdelavo proizvodov iz listnatega testa in drugih test. Kmalu pa bomo nastopili na tržišču z nekaterimi novimi proizvodi. To bodo proizvodi na osnovi listnatega in drugih test.«

Jakob Kandušar, vodja Žitove slaščičarne

»V Žitu smo pričeli s proizvodnjo slaščičarskih izdelkov, ko se je pokazala vse večja potreba po njih.«

»Kakšen je vaš današnji delež na tem sejmu?«

»Tu smo predvsem zaradi zmrznjenih proizvodov, listnatega testa, ki ga ponujamo gostinskim podjetjem in trgovski mreži, v velikih pakiranjih, ki so za nas rentabilnejša, cenejša. To testo lahko uporabljamo na več načinov.«

Dopisujte in sodelujte z nami pri urejanju našega Glasnika!

KOZERIJA

Niko Capuder

Zakajeno sestankovanje

Sestanek napovedan ob zgodnji uri, se je pričel z obvezno polurno zamudo v sobi, ki se je svetila od zloščene parketa ter meglila od svežega dima prvih jutranjih cigaret.

Počasi se zbiramo, pozdravljamo s kimanjem glav in zasedamo svoja mesta. Vedno in kot obvezno je na sporedu dnevni red (le kaj bi brez njega!).

1. točka: potrditev zapisnika zadnje seje. Soglasno ga potrdimo!

2. točka: problemi v proizvodnji. KLIK-KLAK-AH-OH... (nato puh svetlosivega cigaretne dima in...)

3. točka: težki prodajni problemi. (Oh, seveda kavica je tu... mmmmm, kako je dobra in vroča; zraven še malo cigaretk. Tovariš direktor še vedno kadi Moravo, ko njegova tajnica, mladih in že razrahljanih živcev uživa samo Milde sorte. Zapisnikarica, še bolj fina, pa neke uvožene s svilen o škatico, in tehnolog, kot glavni strokovnjak pa si zakuri kar pipo tobaka made in Havana.

No, in tako se problemi z dimom vred dvigujejo visoko pod strop in se sklepčno rešeni vlegajo na polo papirja, ki se ime- nuje zapisnik.

4. točka: še hujši problemi, kot smo jih planirali... (Tako je nova cigareta, novi navali dima... Toda, žal samo do polovice, ker je bil problem lažje rešljiv: planirali bomo večje težave, kot jih lahko pričakujemo...)

In tako se od točke do točke, od čika do čika, sprejemajo polemni sklepi, zraven pa se vleče cigareta in puha dim, da je soba čedalje bolj podobna dimni komori. Nihče od kadilcev pa ne opazi tistih treh nekadilcev, ki hlastajo po zraku v zakajeni sejni sobi, pa čeprav so navajeni poleg plinov in par v proizvodnji še na hrup in trušč.

In tako, skorajda pred iztekom delovnega dne, ko seja teče, se začne oglašati želodec, ki kar kruli, sit je kave; možgani pa nekam otopelo sprejemajo in odbijajo besede razvlečenega referata... Končno, zadnja točka!

Vsi se strinjajo z njo in z vsem, tako naglo in naenkrat, ker v mislih že vidijo, kaj jih čaka čez nekaj minut: mestni dren, po otroka v vrtec, po hrano... Pa še nekaj je — glave so jim popolnoma neuporabne.

Ko zaprejo za seboj vrata dimne komore, se razidejo brez razglabljanja o sklepih, v mislih je ena sama stvar: »Prosim aspirin za glavobol!« Čez dva dni se bomo ponovno srečali v tisti sejni sobi, ki ima posebno dimno klimo in sestankovali...

Ob boleči izgubi našega sodelavca

Dragi Jaka!

Ostali smo brez besed, tako nas je presunila tvoja nenadna smrt. Nemi pogledi tvojih kolegov, tovarišev in prijateljev so ob tej strašni in kruti resnici izražali globoko pretresenost in zmedenost. Naša bolečina ob tvoji izgubi je še toliko močnejša, ker si nas zapustil tako hitro.

To bolečo izgubo občuti ves kolektiv, saj si bil med nami nadvse priljubljen. Med edinstvenimi vrlinami, s katerimi si se ponašal, sta najbolj izstopali delavnost in tvoj odnos do sodelavcev. Kot avtomehanic in visokokvalificirani voznik motornih vozil si se zaposlil v nekdanjem mlin-skem podjetju Domžale 19. aprila 1955. leta. Polnih 24 let si nadvse vestno opravljal svoje delo. Vzljubil si ga, prav tako tudi sodelavce, in dobro si se počutil med mlinarji. Ker si s svojimi tovariškimi odnosi vplival na soto-variše, si pripomogel k temu,

da smo marsikak problem rešili pravočasno in na miren način.

Ko je bil v Žito čas združevanja, si v samoupravnih organih podpiral in skrbel za izvajanje vseh ukrepov in za napredek naše mlinsko-predelovalne industrije. Tvoja delovna disciplina je bila na vsakem koraku za zgled ostalim. Udeleževal si se tudi izven naše delovne organizacije, kjer si bil aktiven član Združenja šoferjev in avtomehanicov.

Kruta usoda te je iztrgala iz naše sredine v največjem razmahu tvojih najboljših moči.

Verjemi, dragi Jaka, da je zazijala v našem kolektivu za teboj velika praznina. Ob izgubi takega tovariša in sodelavca, kot si bil ti, ne moremo z besedami povedati vsega, kar čutimo.

Hvala ti za tvoje vsestransko in nesebično delo!

Člani kolektiva TOZD Mlini

DELO KOMISIJE ZA DRUŽBENI STANDARD

Bernad Čibej

Sporazum in reševanje naših stanovanjskih problemov

Neustreznost posameznih meril, ki jih uporabljamo pri oblikovanju prednostnega vrstnega reda za reševanje stanovanjskih vprašanj delavcev kot tudi za uresničevanje novih družbenoekonomskih odnosov v stanovanjskem gospodarstvu, sta narekovala potrebo po izpopolnitvi osnov in meril za dodeljevanje družbenih stanovanj in stanovanjskih posojil delavcem kombinata Žito. Na osnovi teh ugotovitev je služba za družbeni standard izdelala osnutek samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev in reševanju stanovanjskih vprašanj delavcev. Osnutek je na svoji zadnji seji, dne 24. oktobra 1979, obravnavala komisija za družbeni standard, ter ga z določenimi pripombami posredovala v javno razpravo, ki traja do konca novembra. O predlogu sporazuma pa se bomo odločali z referendumom, ki ga razpiše delavski svet delovne organizacije.

V želji, da bi poudarili nekatera aktualna vprašanja, bomo vsebinsko osnutka sporazuma razdelili na naslednja poglavja:

- planiranje,
- merila za dodeljevanje stanovanj in stanovanjskih posojil,
- lastna udeležba delavca,
- delo komisije za družbeni standard.

Planiranje

Planiranje kot osnova vsakršnega gospodarjenja mora biti osnovno gibalno za uveljavitev odnosov na stanovanjskem področju. Z uveljavitvijo planiranja bodo delavci postali nosilci stanovanjske politike na ta način, da se bodo tudi zavestno odločali o delu dohodka, ki ga bodo združevali za reševanje svojih stanovanjskih vprašanj.

V vsaki temeljni organizaciji mora biti prisotno spoznanje, da gre pri planiranju stanovanjskih potreb za njihova razvojna vprašanja. Brez programov za reševanje stanovanjskih potreb delavcev tozda pa tudi ni mogoče predvideti dovolj učinkovitih planov stanovanjskih skupnosti v občini.

S postopnim prehodom v družbeno usmerjeno stanovanjsko gradnjo bo osnova planiranja stanovanjskih potreb v občini izhajala iz združenega dela, ne glede na to, ali gre za pridobitev družbenega ali zasebnega stanovanja. V ta namen bo potrebno v samoupravnih sporazumih o temeljnih planov tozda opredeliti obseg stanovanjskih potreb po družbenih stanovanjih in obseg individualne gradnje, pri čemer je treba težiti k povečanju deleža družbenega stanovanjskega sklada. Tudi zasebno stanovanjsko gradnjo naj bi vključili v okviru usmerjene gradnje.

Prehod financiranja stanovanjskih potreb iz tekočega na čisti dohodek ne bi smel zmanjšati obsega sredstev za reševanje stanovanjskih potreb.

Predlog zajema postopen prehod, ki naj bi zagotovil vedno večje izločanje stanovanjskih sredstev iz čistega dohodka, ob ustreznem zmanjšanju deleža iz

tekočega dohodka. Pri tem je pomembno poudariti, da ima zagotavljanje stanovanjskih sredstev prednostni interes pri odločanju o porabi sredstev sklada skupne uporabe.

Ob vsem tem je treba zagotoviti takšen sistem medsebojne vzajemnosti in solidarnosti med TOZD, ki v določenem obdobju ne bi mogle zagotoviti najnujnejših stanovanjskih sredstev, in tistimi tozda, ki so uspele rešiti najbolj pereče stanovanjske potrebe. Na ta način bo zagotovljeno razreševanje najnujnejših stanovanjskih potreb delovne organizacije Žito.

Merila za dodeljevanje družbenih stanovanj in stanovanjskih posojil

V praksi smo se često srečevali z neustreznimi merili za dodeljevanje družbenih stanovanj in stanovanjskih posojil. Razpoložljivih stanovanj je namreč vselej manj kot pa čakajočih kandidatov, zato je treba skrbno ugotavljati, kdo je bolj potreben in bolj upravičen, da mu prvenstveno rešimo njegovo stanovanjsko vprašanje.

Pri opredeljevanju meril je treba upoštevati zakonske norme. Zakon našteva nekatera ključna merila, ki jih poleg drugih upoštevajo v samoupravnem splošnem aktu o reševanju stanovanjskih vprašanj delavcev: stanovanjske razmere, število družinskih članov, socialno in premoženjsko stanje, kadrovske potrebe ipd. Stanovanjske razmere upoštevamo kot bistveno merilo, pri čemer ima prednost delavec, ki živi v slabših stanovanjskih razmerah. Stanovanjske razmere delavcev preverja posebna komisija.

V tesni povezavi s stanovanjskimi razmerami je kriterij število družinskih članov. Pri določanju števila družinskih članov je treba upoštevati zakon o stanovanjskih razmerah, ki za uporabnike stanovanja šteje: imetnika stanovanjske pravice, zakonca, otroke, posvojenca, starše zakoncev in osebe, ki jih je imetnik stanovanjske pravice dolžan vzdrževati po zakonu ter osebe, ki žive z imetnikom stanovanjske pravice dve leti v stanovanjski skupnosti.

Kot merilo upoštevamo tudi delovno dobo. Z večjim številom točk vrednotimo delovno dobo v kombinatu, od tiste dobe, ki jo sicer ima delavec (skupna delovna doba). Če je v kombinatu zaposlen tudi zakonec, upoštevamo tudi njegovo delovno dobo. Nezakonita je izločitev delavca ki še nima določene delovne dobe, saj pridobi delavec vse pravice iz dela, kakor hitro prične delati v TOZD oz. DSSS.

Za uvrstitev delavca v prednostni vrstni red je pomembno merilo dohodek na družinskega člana. Pri tem je važno poudariti, da po predlogu samoupravnega sporazuma pridobi pravico do družbenega stanovanja delavec le v primeru, ko dohodek na člana njegove družine ne presega 80 % povprečnega mesečnega

dohodka na zaposlenega v SR Sloveniji. Če bi delavec presegel to mejo, ima pravico do stanovanjskega posojila.

Med ostalimi merili, ki jih upoštevamo pri oblikovanju prednostnega vrstnega reda, naj naštejemo sledeče: socialno-zdravstvene razmere, udeležba v NOB, rezultati dela, pogoji dela, kadrovske potrebe in čas trajanja stanovanjskega problema.

Delavci z daljšim delovnim stažem v kombinatu Žito so doslej izražali pripombe na vrednotenje njihove delovne dobe. V predlogu sporazuma so njihove pripombe upoštevane z vrednotenjem delovne dobe v kombinatu Žito in z višjim vrednotenjem časa trajanja stanovanjskega problema.

Ker smo doslej upoštevali tudi takšna merila, kot so: lastna udeležba in izročitev stanovanja, naj povemo, da odločbe ustavnih sodišč zavračajo uporabo takih meril pri dodeljevanju družbenih stanovanj.

Ustavna sodišča so poleg naštetih nedopustnih meril razveljavila tudi določbe tistih samoupravnih splošnih aktov, ki so upoštevali naslednja merila: družbeno-politično aktivnost, formalno strokovno izobrazbo, disciplinsko odgovornost ipd.

Lastna udeležba delavca

Temeljni cilj uresničevanja novih družbenoekonomskih odnosov v stanovanjskem gospodarstvu je zagotovitev hitrejšega reševanja stanovanjskih potreb delavcev z združevanjem stanovanjskih sredstev delovne organizacije in lastnih sredstev delavca. S tem se uveljavlja načelo, da mora vsak, v skladu s svojimi zmoglostmi, prispevati lastna sredstva za rešitev svojega stanovanjskega vprašanja, pa najsi gre za pridobitev družbenega stanovanja ali pa zasebnega. S tem v zvezi se uveljavlja tudi namensko varčevanje.

Lastna udeležba se uveljavlja kot pogoj za pridobitev pravice do uporabe družbenega stanovanja in je odvisna od ekonomskega in socialnega položaja delavca in njegove družine. Višina lastne udeležbe znaša 5—20 % od vrednosti standardnega stanovanja, odvisno od doseženega dohodka na družinskega člana in njegove primerjave s povprečnim mesečnim dohodkom na zaposlenega v SR Sloveniji, pred pridobitvijo družbenega stanovanja. Po predlogu obračunavamo lastno udeležbo v odstotkih od vrednosti standardnega stanovanja po lestvici:

- do 30 % dohodka znaša lastna udeležba 5 % vredn. stan.
- od 30—45 % d. znaša lastna udeležba 10 % vredn. stan.
- od 45—60 % d. znaša lastna udeležba 15 % vredn. stan.
- nad 60 % d. znaša lastna udeležba 20 % vredn. stan.

Lastna udeležba se znižuje, glede na število nepreskrbljenih otrok.

Za lastno udeležbo se smatrajo privarčevana sredstva in na privarčevana sredstva pridobljeno bančno posojilo.

Nadaljevanje na 10. strani

ŠPORT — NOGOMET

Gregor Breznik

Mlinarji vse bližje prvemu mestu

S trdno voljo in požrtvovalnostjo lahko dosežemo dobre rezultate. To so dokazali nogometaši Žita iz TOZD Mlini, ki tekmujejo v občinskem Trim tekmovanju v velikem nogometu Ljubljana Moste-Polje. Pod pokroviteljstvom zveze telesnokulturnih organizacij Moste-Polje tekmuje 14 nogometnih enajsteric, med njimi tudi dve ekipi iz Žita. Vendar je že na začetku tekmovanja odpovedala prva ekipa Žita, tako da so ostali le še »mlinarji« v družbi najboljših.

Ta naša neuničljiva enajsterica se vse bolj resno bori za vedno bolj mikavno prvo mesto. Za vse dosedanje uspehe moramo pohvaliti vse naše fante — nogometaše, predvsem pa kapetana ekipe mlinarjev, tov. Veladžiča kateri s svojo požrtvovalnostjo in zgledom daje voljo ostalim soigralcem.

S svojim resnim delom in discipliniranostjo so lahko za zgled vsem ekipam, ki tekmujejo v raznih tozdih v okviru Žita.

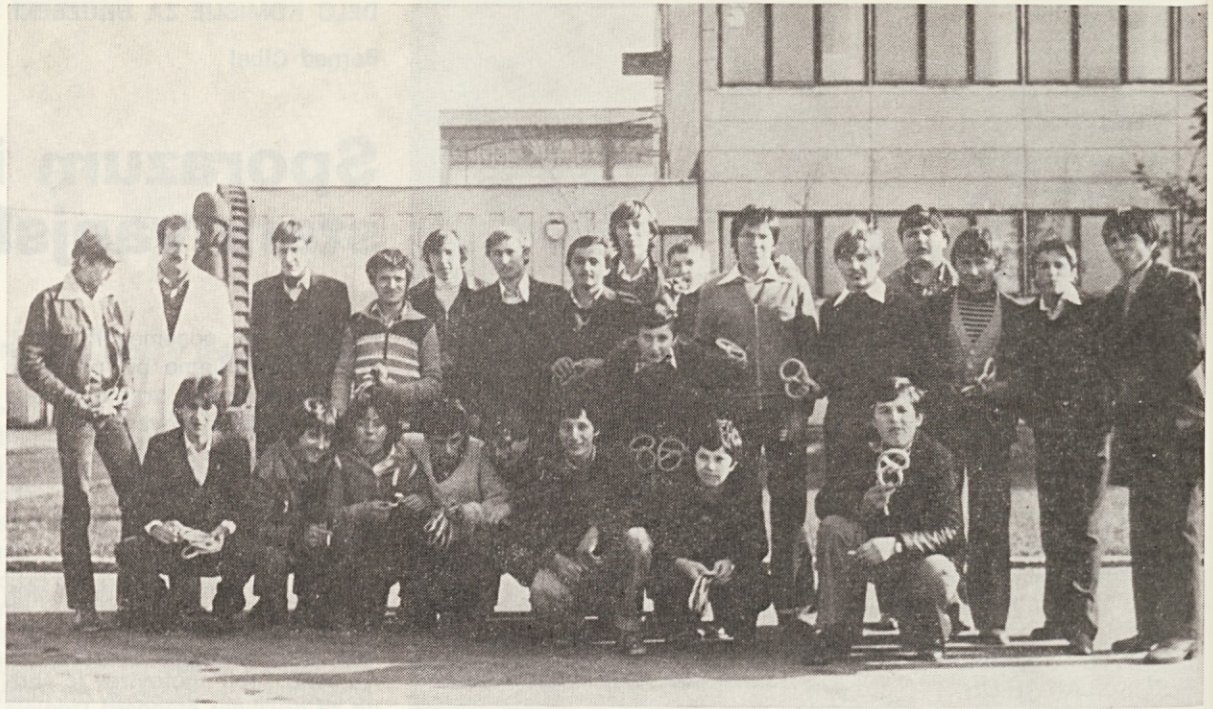
Ker se bliža letni čas, ko se bodo vsi letni športi preselili ali »od-

šli na zimsko spanje«. Naj bomo še tako navezani na treniranje v naravi, nas vreme požene v zaprte prostore. Zaradi toplotnih strujanj leži v kotlinah s smogom napojena megla, dež nam solzi za vrat, poti in steze so blatne. Zdaj nam pridejo prav športne dvorane, telovadnice in trimski kabineti. Zato je prav, da svoje kondicijske sposobnosti negujemo, kar nam bo prišlo še zelo prav, saj bomo pripravljeni na zimske športe.

Spomladi, ko se bojo nadaljevali boji na nogometnih igriščih, bi bilo prav, da bi tudi v okviru DO Žito organizirali neke vrste nogometni turnir, ki bi bil zelo dobrodošel pri izbiri nogometašev za naše živilske igre.

Ker vem, da imamo v Žitu nekaj dobrih ekip, naj bo to pisanje zanje poziv in izziv, da se dobimo spomladi v naslednjem letu v Ljubljani.

Do takrat pa je še dovolj časa, zato bi bilo prav, da s svojo aktivnostjo nadaljujejo in da vsak po svoje prispeva h kvaliteti najbolj množičnega športa pri nas.

V oktobru je skupina učencev mariborske živilske šole obiskala naš kombinat. Zenon Marn, predsednik IO sindikata, je popeljal skupino po nekaterih obratih in jim predstavil našo proizvodnjo

KAKO ZADANEJO ŽITOVİ FANTJE

Vlado Svet

Preizkus znanja v streljanju s samokresom

Med priprave za usposabljanje članov narodne zaščite sodi tudi preizkušnja spretnosti v streljanju s samokresom.

Žitovi fantje in moške so se v ta namen zbrali na strelišču ob Dolenski cesti. Že poprej so se na

teoretičnem tečaju seznanjali z zakonom o ravnanju z orožjem in drugimi pravnimi predpisi, ki dopuščajo uporabo strelnega orožja v določenih situacijah.

Po teh predpisih lahko posameznik uporabi strelno orožje le v

Naši strelci so se dobro odrezali

primeru skrajne sile ali v silobranu, kadar se brani sam, kadar brani nekoga drugega, ki mu grozi resna nevarnost zoper življenje in telo, če so resno ogroženi objekti in premoženje, ki ga čuva.

Naši strelci so se seznanili tudi z orožjem, z vzdrževanjem, razstavljanju in sestavljanju so ga, tako da so se v tem delu primerno izurili. Tako so izpolnili vse pogoje, da tudi v praksi uspešno preizkusijo to znanje.

Kljub temu, da je imela večina med njimi to orožje prvič v rokah, so na strelišču dosegli lepe rezultate. Od 46 strelcev jih je doseglo 11 odličnih rezultat, 14 jih je bilo prav dobrih, prav toliko pa dobrih. Le sedmim strelcem ni uspelo doseči zadetka, kar lahko pripisemo predvsem tremi in tudi dejstvu, da so streljali v tarče, ki jih je težje zadeti kot človekovo silhueto.

Sklenili smo, da bomo podobne preizkuse znanja obnavljali pogosteje.

Nenehna budnost in pripravljenost delovnega človeka nam daje občutek varnosti, hkrati pa se krepi tudi notranja moč delovne organizacije, saj narodna zaščita pomeni veliko oporo vsem drugim organom, ki skrbijo za naše ljudi v najširšem smislu.

LESTVICA OBČINSKEGA TRIM TEKMOVANJA

	Odigranih tekem	Razlika v golih	Točk
1. Notranjci	11	39 : 11	18
2. ŽITO Mlini	10	34 : 11	16
3. Ljubljanska banka	10	26 : 8	16
4. Emona BC	10	25 : 19	14
5. Psihijatrija	11	24 : 16	13
6. Pravniki	11	21 : 21	12
7. PTT	11	25 : 27	11
8. OO ZMS Zelena jama	9	24 : 20	10
9. Santos	11	16 : 22	9
10. Obnova Dom	8	20 : 13	8
11. TVD Zalog	10	17 : 25	8
12. Velana	8	4 : 17	2
13. SAP — Viator	9	5 : 38	1
14. Žito	11	0 : 33	0

Reprezentanca Žito — Mlini

PLAVALKA JIH JE PRESENETILA

O akciji »Nič nas ne sme presenetiti« krožijo tudi srčkane šale, kot naslednja.

Prek Suštarskega mostu se odločno napoti gospodinja. Most stražijo pripadniki civilne zaščite, ki ji zastavijo pot.

»Tako me pustite čez, grem na trg po solato!«

»Ne morete prek mostu, ker je porušen!«

»Kako porušen, a ste slep, saj stoji!«

»Porušen je, pa pika!« zarohni komandant.

Ženica poskuša še dvakrat, tretjič pa se jim izmuzne in steče prek mostu.

»Most je poruuuušen!« vpijejo za njo.

»A ne vidite, da sem preplavala Ljubljanco!« odvrne ženica.

DELO KOMISIJE ZA DRUŽBENI STANDARD

Sporazum in reševanje naših stanovanjskih problemov

Nadaljevanje s 9. strani

Delavec bo dolžan plačati lastno udeležbo pred vselitvijo v družbeno stanovanje. Po desetih letih bo dobil sredstva vrnjena s 3% obrestno mero.

Tudi za pridobitev stanovanjskega posojila bo obvezna lastna udeležba, in sicer v višini najmanj 25% od vrednosti standardnega stanovanja. Višina bo odvisna od povprečnega dohodka na člana družine, v primerjavi s povprečnim osebnim dohodkom v SR Sloveniji v letu pred pridobitvijo posojila.

Maksimalna višina stanovanjskega posojila za nakup ali gradnjo

stanovanja oz. stanovanjske hiše bo znašala 50% vrednost standardnega stanovanja, za adaptacijo pa 40%. Tudi višina odobrenega stanovanjskega posojila bo v odvisnosti od doseženega dohodka na družinskega člana.

Delo komisije za družbeni standard

Komisija za družbeni standard na ravni delovne organizacije skrbi za izvedbo razpisa in zbiranje prijav delavcev, ki prosijo za družbeno stanovanje ali stanovanjsko posojilo, nakar preveri

vse prijave in oblikuje ločeno predlog prednostne liste za dodelitev stanovanj in stanovanjskih posojil. Predloge posreduje komisija delavskim svetom — podpisnicam sporazuma. Delavski svet odloča o pravilnosti predloženega predloga tako, da se z njim strinja ali pa zahteva popravke. Za primer sporov je predvidena notranja arbitraža.

Na osnovi sprejetega prednostnega vrstnega reda sprejme sklep o dodelitvi stanovanja tista TOZD oz. DSSS, katere delavec dobi stanovanje. Tudi varstvo pravice uveljavlja delavec pred delavskim svetom svoje TOZD.

PRESEDNIK DS TOZD PEKARNA BEŽIGRAD

Stane Fišer: Kako do boljšega dohodka?

Stane Fišer: »V najmlajši temeljni organizaciji Žita sem prevzel dolžnost predsednika delavskega sveta. Rad bi opravičil zaupanje kolektiva, svoje naloge pa izpolnujem po svojih močeh in sposobnostih vestno, kot le morem, seveda z njihovo pomočjo.«

»Kako ste na novo zastavili delo in kako se vključujete v programe, ki jih izpolnjujete?«

»Osnova našega prizadevanja je bila v tem, kako bi povečali dohodek nove temeljne organizacije. Najpomembnejše je, da bi dobili nove stroje, ker smo zelo povečali proizvodnjo drobnega peciva, ki nam omogoča najboljše dohodek temeljne organizacije.«

»Kako vam ob delu poteka družbenopolitično življenje. Mnogi vaši delavci so iz drugih republik in kako premostite težave pri vključevanju v delo?«

»Od začetka mojega mandatnega obdobja sem imel že deset let, kar ni malo. Pritegnili smo vse delavce, ki so na novo prišli iz drugih republik, če niso v delavskem svetu, pa so v izvršnem odboru osnovne organizacije.«

Ko smo se osamosvojili, smo še vedno z večino služb povezani s centralo, saj je danes najbolj pereč problem podvojitve služb, ki jih ustanovljajo posamezni tozdi.

Na teh naših desetih sejah smo največ razpravljali o povečanju proizvodnje peciva, reševali smo stanovanjske probleme nekaterih naših delavcev, saj mnogi med njimi živijo v barakah...«

»Kako bi si zagotovili v vaši pekarni in sploh v pekarnstvu stalen kader, da se ne bi dogajalo, da hodijo došleki samo prezimovati za nekaj mesecev, nato pa zapustijo podjetje?«

»Ko se nekdo počuti kot sestavni del neke družine, kolektiva in je življenjsko vezan nanjo, potem tudi tista nesrečna plača ni tako zelo pomembna... Najbolj pereč problem je stanovanje. Če bi ga imeli vsi urejenega, bi bila stalnost večja. Zadnje čase opažamo, da je vse več stalnih članov, kar je velik napredek. Tako proizvodnja nemudoma teče, kvaliteta ne trpi toliko, pa tudi potrošnik ne.«

Kar zadeva nočno delo, mislim, da pekovo delo ni bilo nikdar dovolj plačano, in tudi nikdar ne more biti. Dva dneva, ki jih dobi za dopust več, ne moreta nadomestiti vsega. Nočno delo bremeni družino in krha zdravje. Sam sem bil podpisnik sporazuma za odpravo nočnega dela pred nekaj leti. Vendar moram povedati, da nikakor nismo mogli uskladiti stališč, saj je le potrošnik tisti, ki nas peha v to. Če bi dosegli, da ljudje ne bi tako nestrpno čakali na topel kruh, ki ni zdrav, nam ne bi bilo treba delati ponoči. Tako pa je pojem svežega, še toplega kruha povezan z našim nočnim delom. Ljudje zahtevajo hrustajoč in topel kruh, mi pa jim ga moramo dati.«

»Kako poteka obveščanje in družbeno osveščanje?«

»Vse zapisnike dajemo na oglasno desko. Vsak delavec se seznanja z delom DS. Svoje pred-

stavnike in delegate imamo v raznih občinskih organih, v DSDO, imamo svoj sekretariat, IO, kar zadeva politično delo, smo organizirani.«

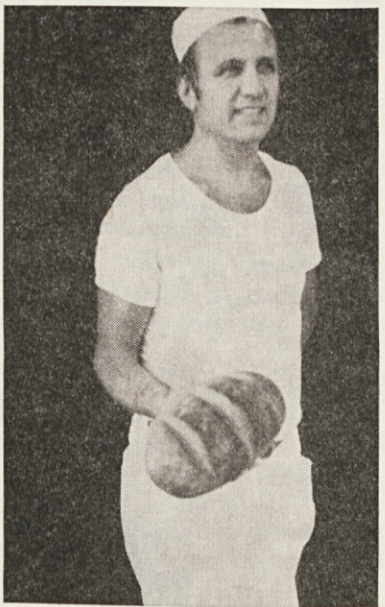
Pogovarjali smo se še o tem, da bi moralo pekovo delo biti beneficirano, da bi mu v enem letu prišle še dva ali tri mesece, saj mesečno dosežejo 80 ali 90 ur, če k temu prištevamo še nadure, je več kot očitno, da si to zaslužijo tako kot rudarji. To je problem celotne živilsko-predelovalne industrije, ki ga morajo rešiti ustrezni organi.

Jože Meznarič, pomočnik vodje ekspedita, sekretar ZK

»Ekspedit je bil zgrajen 1960. leta in je ustrezal takratnim zahtevam, zdaj pa se je proizvodnja podvojila in nam ti prostori več ne ustrezajo. Računamo, da bomo prostore ekspedita razširili okrog leta 1985, kolikor nam bodo sredstva dopuščala.« Ko smo si ogledovali napušč, »rampo«, od koder odvažajo kruh in kjer parkirajo avtomobili, so mi povedali, da je streha narejena mnogo previsoko in ukrivljena navzgor, pozimi pa zato sneži prek vhoda, ki mora biti odprt za nakladanje, pa tudi zamaka jim ob nalivih.

»Rak rana« ekspedita pa je pomanjkanje embalaže, košare s katerimi prevažajo kruh ob velikih pekah, rade zmanjkajo. Ko jih razvozijo, se zgodi, da preprosto nimajo kam dajati kruh. Zgodilo se je celo, da so morali zaradi tega ustaviti proizvodnjo, nam se še to ni pripetilo. Vsekakor bi morali ta problem skupno rešiti!

V sami občini smo dobili ob konstituiranju v samostojen

tozod podporo. Zagotovili so nam, da se bo pekarna širila tako na vzhod kot na zahod (sedanja trgovina in kleparska delavnica). Razširili smo proizvodnjo in zdaj oskrbujemo širše ljubljansko območje. Lahko trdim, da ljudje iščejo naš kruh, da imamo tradicijo in svoje stalne odjemalce, svoj ugled, ki ga je ustvarila bivša pekarna Ajdovščina. Ko smo bili še obrat v okviru TOZD Pekarne Ljubljana, smo bili od središča odmaknjeni obrat in nismo prišli do izraza. Zdaj, ko

imamo naziv TOZD Peکارna Bežigrad, starejše stranke prihajajo nazaj, poprej smo nosili naziv pekarnice z označbo Šmartinske.«

Ugotovila sva, da so ljudje »lokal-patrioti« in da je to pomembno za kupce, ki jih priteguješ v svoji občini, koder tozod stoji.

»Kako pa je z delitvijo dediščin, s skladi, z amortizacijo. Boste z osamosvojitvijo ustanovili nove sklade in kako se bodo prenesli stari skladi na vas?«

»To vprašanje je zame, ki sem tu že od 1963. leta, zelo boleče. Bili smo privesek ogromni tovarni, sklade smo polnili skupno, mnogo smo delali. Pekarna na Šmartinski se je rekonstruirala na novo, postavila je nove mesilne linije, kompletne postrojitev, k temu prištevamo še zmrznjeno hrano... V Samovi pa še danes tečejo tisti stari stroji, ki so bili tu od same otvoritve pekarnice. Leta 1973 smo dobili linijo in sanatorije in zamenjali smo klasične peči, vse ostalo pa je takšno, kot je bilo.«

Zdaj smo na poti samoodrekanja, da si bomo zgradili takšno pekarno, kot jo želimo imeti. Če pogledamo z druge strani, pa lahko trdim, da smo pomagali k razvoju Žita v širšem smislu, da smo razvili glavne pekarnice na Šmartinski, če jih že tu, na Samovi nismo. Ni nam žal za tista sredstva, ki smo jih prispevali tam. Prepričan pa sem, da nam bodo sedaj, ko bomo začeli z večjo rekonstrukcijo, priskočili na pomoč, da bomo lahko naredili, kar želimo in moramo. Največ seveda računamo na svoja lastna sredstva, ostalo bo pokazala solidarnost drugih temeljnih organizacij v Žitu, najemali bomo tudi kredite bank.«

Kaj bo novega na Samovi po rekonstrukciji?

»Imamo premajhne zmogljivosti. Osvojili bomo sodobnejšo tehnologijo in akumulativnejše artikle, tiste, ki jih zahteva višji standard, sodobno tržišče, tudi v tujini, kamor ljudje pogosteje zahajajo. »Naš šampion«, najbolj uspeli kruh je Prleški kruh (zavit v staniol, z sedemdnevno garancijo), ki ga napečemo okrog 1800 do 2000 kg na dan. Sledijo peciva, ki smo jih začeli proizvajati, odkar smo se osamosvo-

jili, z 2 % smo povečali delež peciv na 4,5 % mesečno, poprej ga pa nismo delali, k temu prištevamo še ovseni pa kmečki kruh, koruzni, ajdov in rženi kruh, ki ga pečemo polkilskega.«

Kako bi se tesneje povezala neposredna proizvodnja s skupnimi službami?

»Svobodna menjava dela bi morala priti na tem področju bolj do izraza. Mi smo tisti, ki se trudimo in dajemo vse od sebe, ko pa pride do večjih zahtev in uslug, je povezava vse prepočasna.«

»Kaj prihaja prepočasi?«

»Poglejte samo zaključne račune. Vse je na hitro narejeno, na vrat na nos, čakamo zadnji vlak pred dvanajsto. V to so vključene vse službe, ki kasnijo z roki, na zborih pa je tako javna obravnavna nemogoča.«

Predsednik IO sindikata, Ludvik Horvat: Sodelujemo z občinskimi sindikalnim svetom

»Po osamosvojitvi smo kot poprej povezani s sindikalno konferenco Žita, sicer pa sodelujemo z občinskimi sindikalnim svetom občine Bežigrad, ki nam je dal smernice in program. Ta je letos v glavnem usmerjen v izobraževanje sindikalnih kadrov.«

»Ali izobražujete že obstoječe kadre ali pa posvečate več pozornosti novodošlim?«

»Izobražujemo predvsem vodilne kadre v sindikatu. V ta namen smo imeli seminarje za člane IO, predsednika, sekretarja in blagajnika, pripravljamo pa še seminarje za ostale člane izvršnega odbora.«

»Kako skrbite za srečanja med delavci zunaj delovnega časa, rekreacijo, kulturo?«

»Sedanje finančno stanje nam doslej še ni dopuščalo kakšnih akcij, letos ni bilo še nič... Vse sile bomo usmerili v organizacijo 20. letnice pekarnice na Samovi, da bomo ta jubilej proslavili, kot se spodobi. To bo v marcu 1980. leta, priredili pa bomo kulturna in športna tekmovanja s proslavo.«

»Kaj pričakujete od skupnih služb?«

»Sodelovanje ni na visoki ravni. Odkar smo mi tukaj, je bil v šestih mesecih samo en sestanek, kar je vsekakor premalo. Sicer pa smo naravno povezani z njimi za vsa vprašanja, ki nas zadevajo in veljajo za druge tozde.«

»Dvajset let že delate v podjetju. Nam lahko poveste, kako se je v tem času kazalo delo sindikatov in kako bi se lahko sindikalne organizacije posameznih tozdov tesneje povezale med seboj?«

»Vloga sindikata v preteklosti se je kazala drugače, kot se današnja. Nekajkrat sem že bil predsednik. Danes bi moral sindikat bolj ustvarjalno posegati v dogajanja in samostojno pripravljati vse gradivo in problematiko in tudi aktivneje vplivati na sama dogajanja.«

Kdaj bo menza?

»Že deset let se pogovarjamo, da bomo zgradili menzo. Delavci dobivajo bloke in se hranijo z mrzlo hrano. H kruhu oro ali kokto, pa salame, sir... Kupili smo večji hladilnik, kuharica ga polni.«

Delavci odhajajo?

»V dveh mesecih so s področja ekspedita odšli štiri delavci. V proizvodnjo zelo zelo težko dobimo delavce. Na razpise se ne javljajo, ko pa pridejo pogledat, vidijo, da je delo nočno, na prepihu, ob nedeljah in praznikih, pa si premislijo... Kar bo prišlo pred zimo, bo prezimovalo, na spomlad pa bo odšlo.«

Kako do kadrov?

»Dolgo smo v Žitu zanemarjali kadrovske politiko. Prejšnje vodstvo, prejšnje generacije so vse preveč strmele v zidovje, v samo izgradnjo, delavce pa je bil pozabljen. Mislim, da smo ga pojmovali kot stroj, ne pa kot subjekt. To prihaja do izraza tudi v bolniških staležih, ker smo ga preveč gnali, tega našega peka. Nekaj moramo ukreniti, saj bomo čez pet ali 10 let lahko ostali brez kvalificiranega peka. Ko sem prišel kot 15-letni kmečki fant v to sredino, sem bil sprejet tako, kot nisem niti najmanj pričakoval. Bili so ljudje, bila je topla sredina. Zelo rad se spominim tistih dni. Bili so izleti, bile so prireditve, nogomet. Sindikat danes pa je in ni. Zato moramo zdaj to stanje izboljšati.«

Družbenopolitične sile

»Je ob sindikatu, mladini predvsem partija, začinjamo z organizacijo drugačnega življenja. Člani ZK so zelo aktivno sodelovali pri ustanovitvi nove temeljne organizacije.«

ZK je bila v bivšem tozdu drugače organizirana, kot bo sedaj, ko sem postal sekretar. Stajali smo se po potrebi. Tesno sodelujemo s predstavniki občine Bežigrad, od koder dobivamo smernice.«

Ko sva govorila o rekreaciji in prostem času, je sekretar ZK poudaril, da imajo kegljače, strelce, šahiste. Ko so živilske igre, dajo veliko ljudi zanje; zanimanje je tolikšno, da bi morali proizvodnjo ustaviti, če bi šli vsi, ki hočejo in znajo.

Težko je uskladiti vse družbenopolitične funkcije z delom in družino. »Najprej moram ponoči delati, nato iti na sestanek ter izpolniti še družinske obveznosti pri štiričlanski družini.«

Otrok — naša sreča!

Foto: Stojan Kerbler

OB LETU OTROKA

Ana Marjanovič

Igrače ne prinašajo sreče...

Letošnje leto je posvečeno otrokom vsega sveta, prizadevanju za njihovo varno, srečno življenje, iskanju novih rešitev, da bi vsi otroci sveta uživali v svobodi in miru najlepše, kajti vsi govorijo, da je »človeštvo dolžno dati otrokom najboljše, kar premore.« O tem pišejo časopisi in revije, televizijske oddaje prikazujejo lačne in razcapane otroke, ki be-

žijo pred vojno vihro... Vse to nas gane, zaboli... Kako nas ne bi, saj smo iz mesa in krvi, tako kot vsa ljudstva sveta. Barva kože ni važna, važen je občutek, ki te presune, gane ob pogledu na »tiste male revčke«...

In isti hip smo sami s seboj zadovoljni, saj našim otrokom ne manjka ničesar; imajo dovolj hrane, bonbonov, oblek in igrač, kolikor hočejo! Pa tudi svobodo imajo! Ker je seveda največje bogastvo!

Toda, če pogledamo drugače to naše samozadovoljstvo, se moramo vprašati, kako velika je svoboda našega otroka, se moramo ozreti v naš vsakdan, v vsak dan otroka, ko mu je že zgodnje jutro omejeno s hitrim vstajanjem, s hitenjem v vrtec, s težko torbo v šolo... In tam preživijo dan do poznega popoldneva, dokler jih starši, utrujeni od službe, ne poberejo in hitijo z njimi domov... In dan se počasi končuje. Dvorišča pred stolpniciami in bloki so spremenjena v parkirišča, koščki zelenic pa so ograjeni z velikimi napisi: »PREPOVEDANO HODITI PO ZELENICI!« Da, točno to piše, kot da bi hoteli odrasli ubraniti zadnji koš-

ček zelene trave pred navalom betona — pločevine, ki jim blaži grozljivi pogled na sivino nase-lja... Pa ne samo to! Zmanjkuje nam časa, da se pogovarjamo z njimi, da jim odgovarjamo na njihova nešteta vprašanja o prečudnih zadevah... Oči jim ostajajo širom odprte, ko sprašujejo mamice in očke, to in ono, a oni zavzeti z delom po stanovanju, zavzeti z neskončnim hitenjem od danes do jutri, in tako vsak dan, nimajo časa za njihov radovedni pogled... Porinemo mu igrače v roke, kot pač igra se, mamica ima toliko dela: kuhanje, pospravljanje, brisanje prahu. Zvečer utrujeni in tečni, ponovno nobenega časa za otroke. Postavimo ga pred televizijo in mu rečemo naj pridno čiča in gleda risanko... Nato hitro v posteljico, jutri je treba zgodaj vstati, skozi meglo, saje in slab zrak v vrtec. In spet isto, in isto... V tem hitenju se malokdaj vprašamo, koliko mu damo. Ali ga s tem ne učimo, da odklanja vse čustvene vrednote človeka. In potem, v modernem svetu, kot tudi v našem, psihologi raziskujejo, zakaj taka obnašanja otrok, zakaj je to storil in ono, zakaj tako čudna ravnanja otrok. Mar se res nikoli ne utegnemo ustaviti, se vprašati, kakšni smo mi in kaj res nudimo otroku.

Topla roka in beseda, veliko več prineseta, kot vse barvne risanke, kot vse plastične miške in slončki in ne vem kakšne vse igrače tega hitečega sveta.

PRIBLIŽUJE SE ČAS DEDKA MRAZA

Delovni organizaciji Paralele in Hala Tivoli prirejata za tiste delovne organizacije in sindikalne organizacije, ki same nimajo možnosti pripraviti kakovostne prireditve, blestečo pravljico prireditev z nastopom »Dedka Mraza« in njegovega spremstva in z enotnim obdarovanjem malčkov s spominskim paketom.

Kaj je treba storiti!

Prijaviti pravočasno udeležbo kolektiva prireditelju: DO Paralele, 61000 Ljubljana, Samova 9, telefon 314 567, 314 568, število otrok in spremljevalcev.

Prireditve za Dedka Mraza bodo v mali dvorani Hale Tivoli, vsak dan, od 24. 12. 1979 do vključno 29. 12. 1979 in sicer: dopoldanske prireditve ob 10. uri, popoldanske ob 16. uri in 18. uri.

Naročila sprejemajo do vključno 15. 12. 1979.

Uredništvo

LEPOTEC SREDI MESTA

Ivan Cimerman

Kulturni dom Ivana Cankarja je največji objekt v zgodovini slovenske kulture

V srcu Ljubljane, na Trgu revolucije, poleg stolpnice Iskre in Ljubljanske banke, raste impozantna stavba, ki ji ni para, Kulturni dom Ivana Cankarja. Marsikak kulturni dinar bo še potreben, predno bomo imeli Slovenci ta svoj ponos dograjen. V ta namen seveda vsi delovni ljudje Slovenije plačujejo svoje prispevke, tudi Žitovi delavci.

Nekaj podatkov o tem domu: Imel bo 38 872 bruto etažnih površin. Tu bodo štiri dvorane s skupaj 3000 sedeži, območna telefonska centrala s 16 000 priključki, javno zaklonišče za 400 ljudi, prostori za družbeno prehrano, informativno propagandni center ter prizidek Iskre (dvonamenski objekt).

Po najnovejših ocenah bo znašal račun za ta dom 1 125 000 000 din (stodvanajst milijard in petsto milijonov starih din).

Po družbenem dogovoru bo udeležba pri celotni vsoti sledeča: 45% vseh potrebnih sredstev prispevajo ljubljanske občine in mesto, nadaljnjih 35% SR Slovenija in Kulturna skupnost Slovenije, 7% RTV Ljubljana, 4% sestavljena organizacija združe-

nega dela Iskra, 3% sestavljena organizacija združenega dela Emona, preostalih 6% pa Ljubljanska banka.

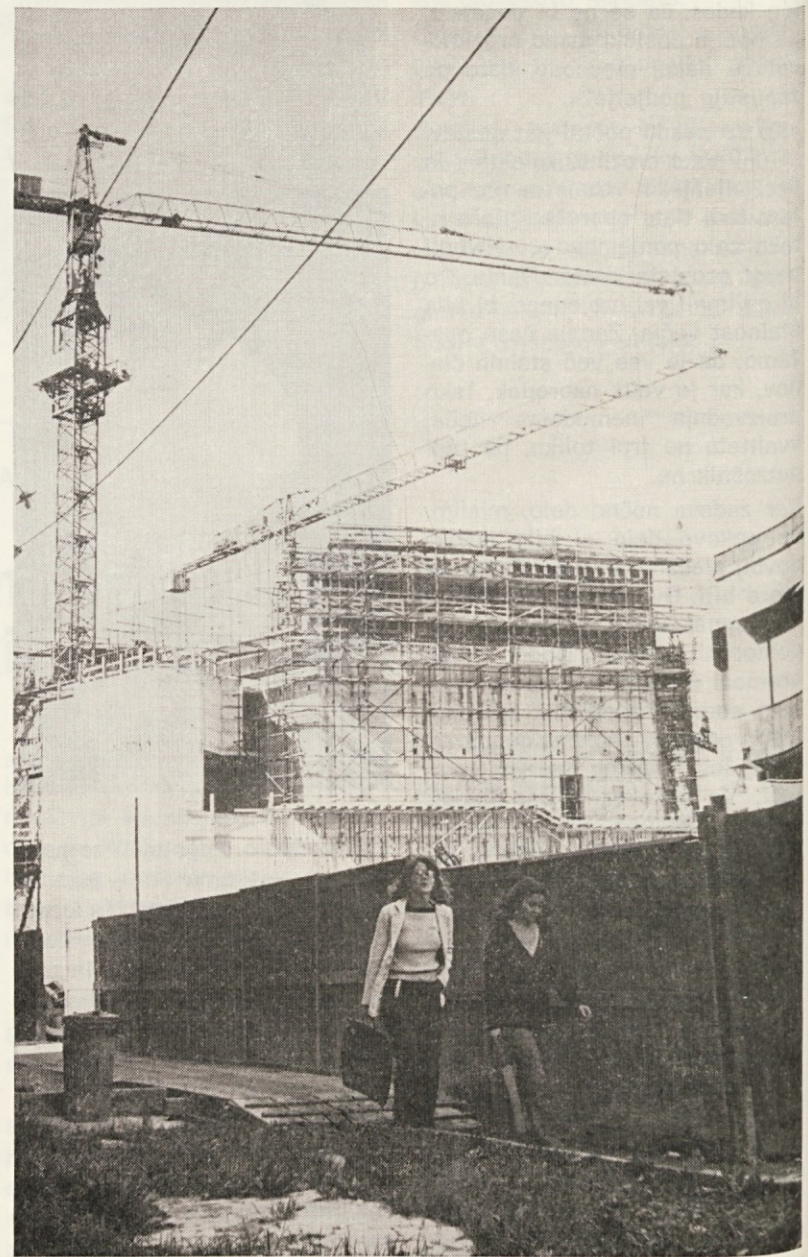
Živilski kombinat Žito, ki sodi v občino Ljubljana Moste-Polje, odvaja od bruto plač dva prispevka za kulturo:

— za temeljno kulturno skupnost 1,17% in

— za temeljno izobraževalno skupnost 2,28%.

Predsednik RK SZDL, Mitja Ribičič, je o tem izjavil: »Pri pobudi za izgradnjo Kulturnega doma Ivana Cankarja je bila posebno pomembna vloga tovariša Edvarda Kardelja... Še več pa je tovariš Kardelj prispeval s tem, da je načelno ostro kritiziral prepočasen razvoj Ljubljane, ter s tem sprožil odločnejši pristop mesta do svojega vsestranskega gospodarskega, znanstvenega in kulturnega razvoja.«

Ta Dom bo posredoval našim ljudem najvrednejše dosežke na kulturnem polju pri nas in v svetu. Z njim bomo stopili v areno velikih umetniških doživetij, ki bodo vse bolj potrebna delovnemu človeku.

Bodoči slovenski kulturni center — Dom Ivana Cankarja